

КРАЇНА ДВАНADЦЯТИ МІСЯЦІВ

Книга казок для

Оксани

Ці казки написані спеціально для Оксани

Зміст

1	Зоряний ключ	~5 хв	4
2	Дракон, який боявся темряви	~6 хв	12
3	Перший день у Лісовій школі	~6 хв	19
4	Таємниця підводного королівства	~6 хв	26
5	Космічний пікнік	~6 хв	34
6	Чарівні слова	~5 хв	42
7	Загублена усмішка	~5 хв	49
8	День народження навпаки	~6 хв	56
9	Великі перегони равликів	~6 хв	63
10	Хранителька зимового лісу	~5 хв	70
11	Місто, де ховаються сни	~5 хв	77
12	Велика подорож додому	~6 хв	84

Зоряний ключ

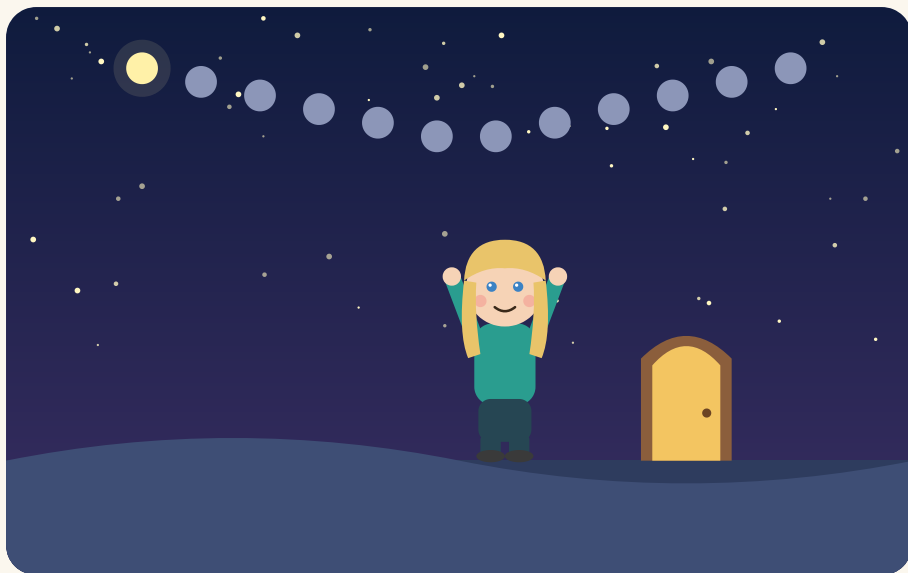

Того вечора все було найзвичайнісіньке. У темряві шафа стала вищою, а вікно — глибшим. *Оксана* залізла під ковдру, сунула руку під подушку — і завмерла. Там лежало щось тепле. Ключик! Крихітний, золотий, теплий, як сонячний промінчик на підвіконні. І він гудів — тихо-тихо: «М-м-м...» Наче чайник, який от-от заспіває. А потім ключик потягнув руку до стіни — легенько, як кошеня тягне за рукав: ходімо, покажу.

На шпалерах сама собою проступила золота лінія.

Вона збігла вгору, завернула кутиком,
спустилася вниз — і вийшли дверцята.
Маленькі, як книжка, з ручкою-місяцем.
Оксана постукала: тук-тук-тук. Дверцята
рипнули й відчинилися. Вони були маленькі, а
Оксана — велика. Але якось так вийшло, що
вони одне одному підійшли. З ліжка за всім
цим стежить Мурчик — одним оком, як
справжній вартовий. За дверцятами стояла ніч
— не чорна, а синя, як чорничний кисіль.
Пахло теплою травою і медом.

Унизу, в долині, дзвеніла річка, і в ній пливли
зорі — повільно, як галушки в супі. А в небі
висіли місяці. Дванадцять! Вони стояли колом,
як годинник без стрілок. Усі бліді, ніби
намальовані молоком. І лише один ледь-ледь
блимав. *Оксана* ще не знала, що це найперша
сторінка великої-превеликої книжки. Під
місяцями стояв стовп із вказівниками. На
верхній стрілці сиділа сова. Сиділа — і хропла:
«Ху-у... ху-у...» Будити чи не будити?

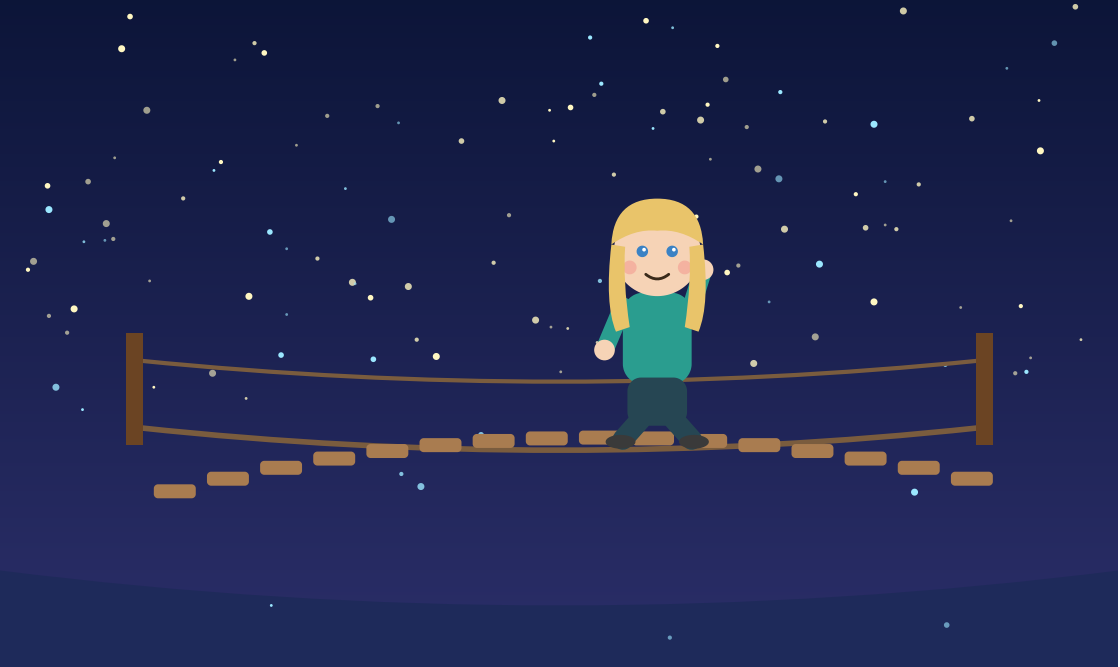
Оксана вирішила: будити, але чемно — і легенько постукала по стовпу.

«Ух-ху! — Сова розплющила очі, круглі, як блюдця. — Я не спала! Я... вартувала зсередини. Я сова Селена, хранителька місяців. Бачиш, які вони бліді? Місяць спалахує, коли хтось проходить свою пригоду. А гостей давно не було. Підеш?» «Я не знаю, чи я смілива, — чесно сказала *Оксана*. — Мені страшно». «Ух-ху. Так і має бути. Сміливість — це „страшно“ плюс крок». Страшно вже було.

Лишалось додати крок. «Я спробую». І місяць, що блимав, — блим! — став трішечки яскравішим.

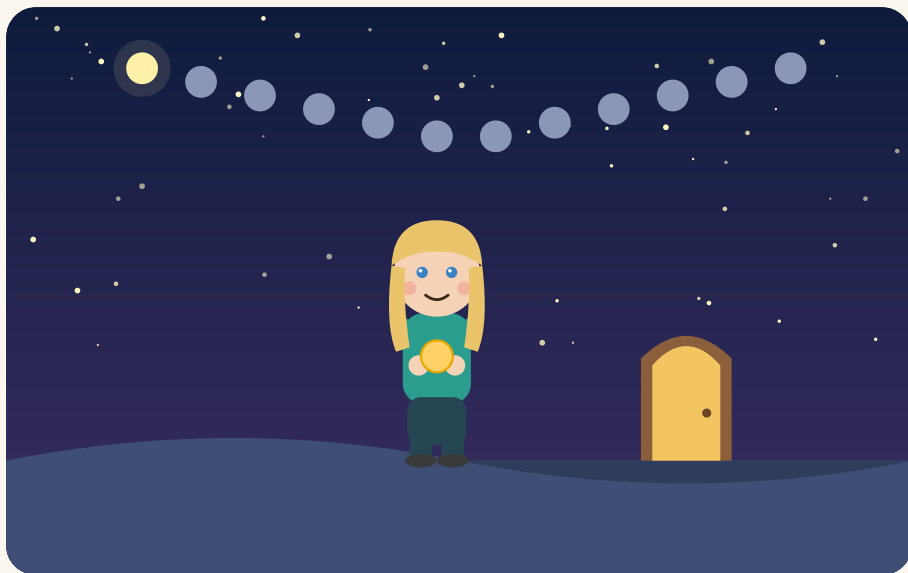
Через зоряну річку вів міст — мотузяний, з дощечками, легкий, як гойдалка. Сова Селена перелетіла на той берег: чекати. *Оксана* ступила на першу дощечку. Міст рипнув — ніби спитав: «Ну що?» «Раз, два, три — я йду», — прошепотіла *Оксана*. Крок. Ще крок. Дивитися вниз було страшно, і *Оксана* стала дивитися на зорі в річці. Одна зірка підморгнула. Друга, здається, помахала промінчиком. Третя пускала бульбашки.

Посередині подув вітер, і міст хитнувся — у-у-ух! — туди, а тоді назад. *Оксана* зупинилася. Колінця тремтіли. Ключик у кишені піжами гудів гучно-гучно — наче теж хвилювався. Можна було повернутися: дверцята — ось вони, поруч. Але *Оксана* не повернула назад. І вдихнула глибоко-глибоко. «Раз. Два. Три — я йду». І зробила крок. А потім ще один. І ще.

І ось уже під ногами — м'яка трава того берега.

Оксана озирнулася — і ахнула. Кожна дощечка, на яку вона ступала, тепер світилася. Через усю річку тяглася золота доріжка — з її власних кроків. А найяскравіше світилося найстрашніше місце, посередині. Зорі в річці задзвеніли, ніби плескали в долоні. І тут у небі тоненько продзвеніло: «Дзинь!» Місяць, що блимав, налився світлом і засяяв — круглий, теплий, як лампа у вікні. «Горить! — сова Селена заплескала крилами. — Горить перший місяць!»

Сова Селена простягла мапу, складену вчетверо. На мапі було дванадцять кружечків. Один із них світився, як крихта місяця. «Інші почекають. Місяці не втікають. Стиснеш ключ міцніше — і дверцята відчиняться. А додому назад завжди швидше: заплющ очі». *Оксана* заплющила очі — і щогою відчула свою подушку. Ключик лежав під нею, теплий.

У ногах сопе Мурчик, ніби ніхто нікуди й не ходив. Було сонно й гордо водночас. Ці два почуття зовсім не заважали одне одному. А ключик тихенько гудів: «М-м-м...» Це означало: до завтра.

Кінець

ДУМКА НА НІЧ

Сміливість — це коли страшно, а ти
все одно робиш крок.

ПИТАННЯ НА НІЧ

А коли тобі було страшно, але ти все-
таки зробила свій крочок?

Дракон, який боявся темряви

Тієї ночі *Оксана* ніяк не могла заснути. Десь на кухні цокав годинник. А на стіні жили тіні. Великі. Одна — кошлатий велетень із круглою головою. Друга — довга рука з розчепіреними пальцями. Третя — горбата гора. Тіні не ворушилися. Але їй весь час здавалося, що ось-ось заворушаться. Вона натягнула ковдру аж до носа. Ключ під подушкою потеплішав і загудів: «М-м-м...» Ніби теж не спав.

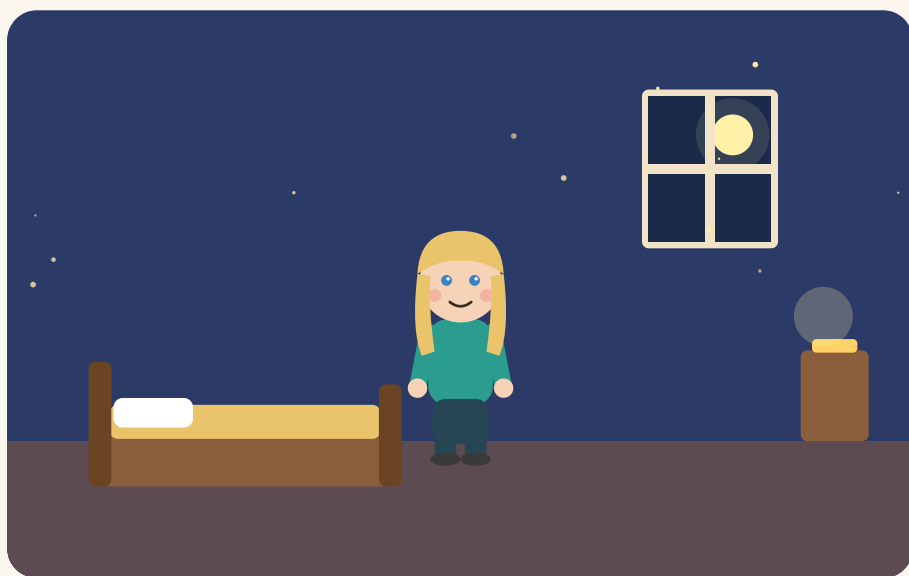
А потім під ліжком хтось сказав: «Ік!» З-під краю ковдри вискочила іскорка — крихітна, як голівка сірника, — і згасла.

Оксана завмерла. Можна було пірнути під ковдру з головою. Але натомість вона перекилася через край і зазирнула під ліжку. Там, біля загубленої шкарпетки, сидів дракончик завбільшки з кошеня. Він тремтів так, що лусочки дзвеніли, як ложечки в склянці. «Я не боюся! — пискнув він. — Ну... трішечки. Ік!»

Дракончика звали Жаринка. Він прийшов крізь дверцята, з Країни Дванадцяти Місяців. «Країною рознеслося, що ключ від дверцят тепер у тебе! — заторохтів він. — Ой-ой-ой, я думав: у кого ключ, у того й у кімнаті не страшно. А в тебе тут — велетень!» Він тицьнув лапкою в стіну і сховався до *Оксани* у рукав піжами. Виходить, смілива тут — *Оксана*. Це було несподівано. І страшно від цього менше не стало.

Оксана взяла Жаринку на долоню. Він був теплий, як пічка, і легкий, як рукавичка. Мурчик підходить, обнюхує гостя і пирхає: гаразд уже, свій. Чесно кажучи, їй теж було страшно.

Але тепер поруч був хтось менший. Жаринка дивився знизу вгору — так дивляться на когось великого й сміливого. І *Оксана* сказала те, що дуже хотіла почути сама: «Ходімо подивимосся зблизька. Я буду поруч». Жаринка кивнув. Від хвилювання він гикнув, і іскорка освітила їх обох.

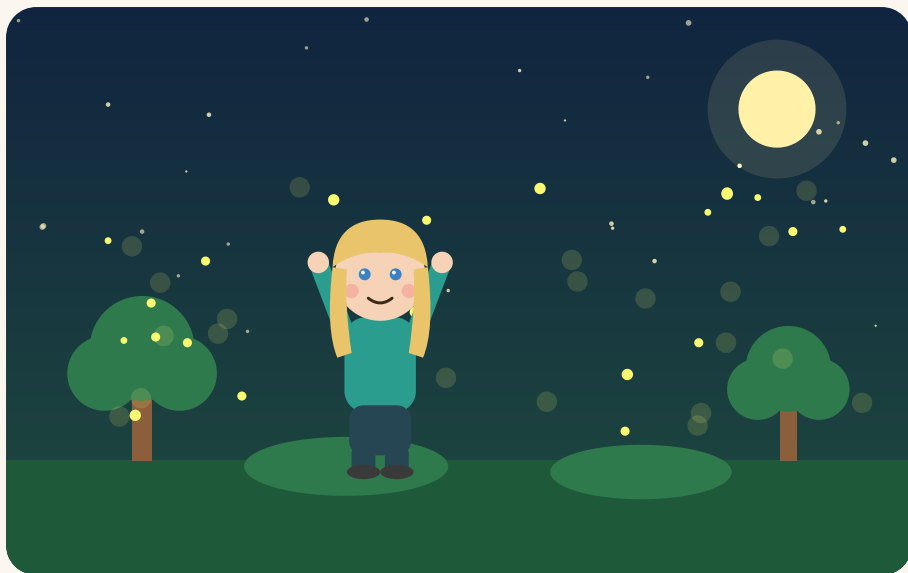

Підлога була прохолодна, мостини тихенько рипіли. *Оксана* йшла навшпиньки, а Жаринка сидів на долоні й гикав через крок. Велетень на стіні ставав дедалі більшим, а кроки — дедалі меншими.

«Ік!» — і спалахнула іскорка. Стало світло, як від ліхтарика. Хто там? — Це просто... куртка! Вона висіла на гачку, а каптур стирчав, як кошлата голова. «Добрий вечір, пане Вішалкевичу», — чемно сказала *Оксана*. Жаринка так засміявся, що гикнув тричі поспіль.

Далі — довга рука. «Ік!» Хто там? — Це просто... гілка! За вікном гойдалася гілка й махала листям, ніби віталася. Потім — гора. «Ік!» Хто там? — Це просто... стілець! А на стільці — ковдра, і складки на ній лежали, як схили. «Ковдрова гора!» — Жаринка видерся на вершину й оголосив себе гірським драконом, великим і страшенно хоробрим. Отож гикавка — найкращий ліхтарик на світі. Особливо якщо гикати від сміху.

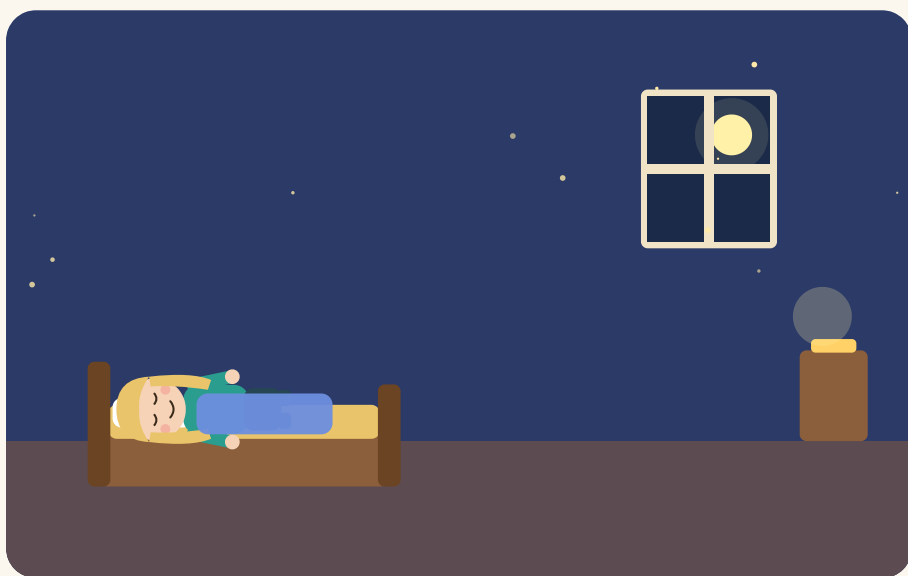
Вони підійшли до вікна й притулилися носами до скла. Скло було холодне, а ніс у Жаринки — гарячий, і на склі лишилася маленька запітніла плямка. А сад був повний життя.

Світлячки блимали в траві, ніби хтось розсипав крихти світла. Доріжкою тупцяв їжачок. Десь ухкала сова. А над деревами висів тоненький місяць і всміхався. Жаринка аж очі витріщив і навіть гикати забув. «Ой-ой-ой, — прошепотів Жаринка. — Там стільки всіх!»

«Темрява зовсім не порожня, — здивувався Жаринка. — А велетень? А гора?» «Вони є. Пан Вішалкевич і Ковдрова гора. Тільки вони свої», — сказала *Оксана*. І додала: «Темрява — це просто ніч, у якій вимкнули світло».

Цей секрет вона запам'ятала на всі ночі одразу: якщо страшно, підійди ближче й дай тіні смішне ім'я. Жаринка позіхнув, спустився на килимок і згорнувся калачиком, хвостом до носа. Остання іскорка в нього не згасла. Він світився рівно й тихо, як нічник, якого ніхто не вмикав.

Оксана перевернула подушку прохолодним боком і дивилася на Жаринку, поки очі не заплющилися самі.

За вікном тихо дзенькнуло — дзинь, — ніби ложечку поклали на блюдце. Це засвітився другий місяць, м'який, як нічник. На мапі сови Селени додався ще один світлий кружечок. Уранці на килимку знайдеться лусочка, тепла й схожа на листочок. Вона ляже на поличку на підвіконні. Але це буде вранці. А поки що тіні на стіні були просто тінями. А ніч — просто ніччю.

Кінець

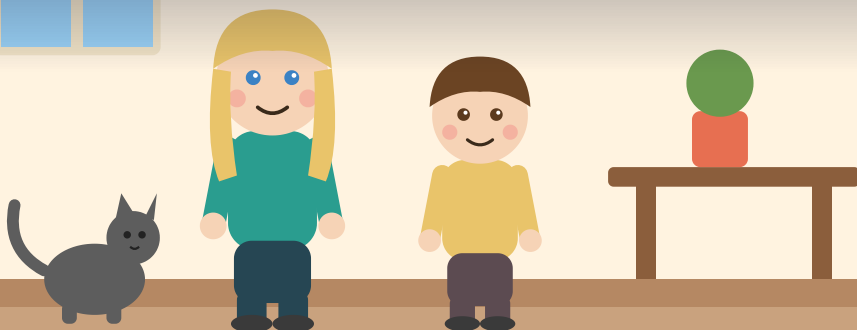
ДУМКА НА НІЧ

Допомагаєш іншому боятися менше — і сам
боїшся менше.

ПИТАННЯ НА НІЧ

А ти колись заспокоювала того, кому
страшніше, ніж тобі?

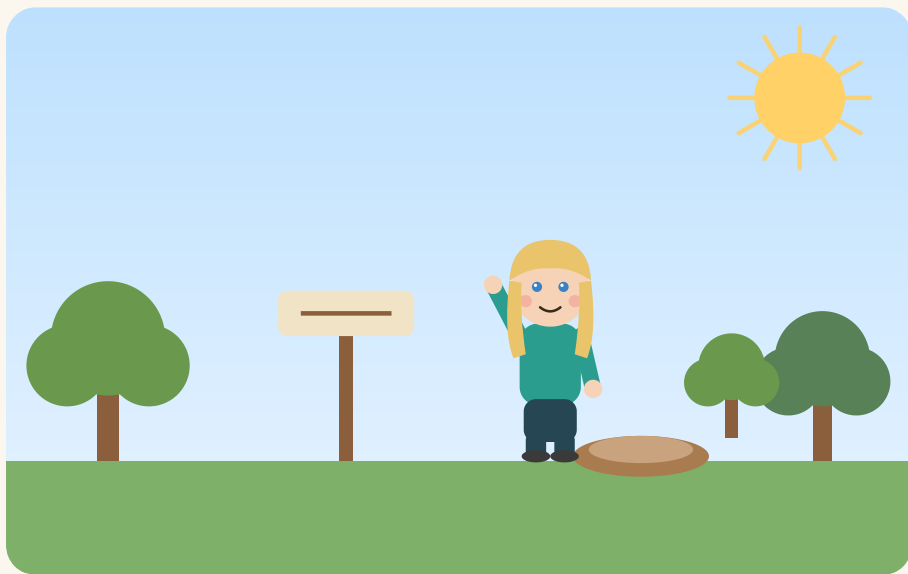
Перший день у Лісовій школі

Увечері, коли *Оксана* лягла спати, за вікном тихенько дзенькнуло: дзелень-дзелень. На підвіконні, на тоненькій ниточці, гойдався жолудь. Гладенький, у шапочці, а всередині — крихітний дзвіночок. До ниточки була прив'язана записка. Літери криві, ніби їх писали лапою: «Запрошуємо до Лісової школи. Перший день — сьогодні. Учителька Борсучиха». «Сьогодні? — здивувалася *Оксана*. — Та вже ж ніч». А ключ під подушкою гудів: «М-м-м...» — ніби казав: там, куди кличуть, зараз саме ранок.

Оксана сіла на ліжку.

У животі стало лоскотно й холодно, як від морозива. Навіть пальці на ногах підібгалися. «А якщо зі мною не гратимуться? — подумала *Оксана*. — Я ж там нікого не знаю». Але жолудь дзвенів так весело, що всидіти на місці було неможливо. Ключ у кулаці був теплий і гудів, ніби вмовляв: ходімо, ходімо. Золота лінія на шпалерах, дверцята, тук-тук-тук — і за дверцятами зашелестіло листя.

Шелесткий ліс пахнув грибами й ранковою росою.

Ворота Лісової школи — дві берізки —
нахилилися одна до одної, ніби шепталися.
Між ними висіли жолуді-дзвіночки, цілий ряд.
І один гачок був порожній. *Оксана* подивилася
на жолудь у руці й усе зрозуміла: він прилетів
звідси. Біля воріт юрмилися звірята з ранцями
з листя, і всі віталися по-своєму. Їжачок —
«Фир!». Дятел — «Тук-тук!». Зайченята —
вухами. Білчеля — хвостом, так пухнасто, що
всі чхнули. Привіт! — І тобі привіт! А ось і
Тарас! *Оксана* і Тарас міцно тримаються за
руки: удвох перший день не такий
величезний.

А біля самої берізки стояло лисеня. Саме. Руде,
як осінній листок, і ніс сховало в хвіст — тільки
очі блищать. «Йому теж страшно, — зрозуміла
Оксана. — Може, навіть страшніше, ніж мені».
Підійти першою — однаково що ступити на
хиткий міст. Але для таких кроків у *Оксани* була
лічилка. «Раз, два, три — привіт!» Вуха в
лисеняти піднялися, хвіст з'їхав із носа.

«...Привіт, — прошепотів він. — Я Рудик. А можна... я з тобою?» «Звісно, можна!»

Дзелень-дзень! — задзвеніли дзвіночки на воротах. З-за дуба вийшла вчителька Борсучиха. Окуляри сиділи в неї на самому кінчику носа, а в лапах шелестів аркушик зі списком. Шерсть у неї була смугаста, як піжама. «Добрий день, класе», — сказала вона. Усі випросталися. А голос у неї трішки тремтів. «Я мушу вам зізнатися, — Борсучиха зняла окуляри й знову наділа. — У мене теж перший день. Я вчителька... від сьогоднішнього ранку».

Секунду всі мовчали. А тоді їжачок сказав: «Фир!» — і всі засміялися. Навіть Борсучиха. Стало легко, ніби з пліч зняли важкі ранці. «Перше завдання, — Борсучиха зазирнула в аркушик. — Збудувати велике гніздо. Для кого — дізнаємося ввечері». Зайченята тягали гілки. Дятел носив прутики. Рудик і *Оксана* збирали мох — м'який, як оксамит, і трохи вологий. Гніздо росло й росло — і стало вищим за саму Борсучиху!

І тут гніздо хитнулося. Хрусь... хрусь... ш-ш-шух! — і розвалилося на всі боки. Стало тихо-тихо. Навіть вітер перестав шелестіти. Рудик знову сховав носа в хвіст. Борсучиха вхопилася за окуляри. Усі дивилися на купу і не знали, плакати чи ні. А *Оксана* подивилася на купу гілок — і засміялася. З купи стирчали заячі вуха, а на вухах висів мох, як зелена шапка. І засміялися всі. Найголосніше — зайченя в моховій шапці.

Ж-ж-з! Над галявиною пролетіла бджілка Зузу в крихітних окулярах.

У лапках у неї був малюнок із Медової бібліотеки. «З-знамените гніздо! — продзижчала вона. — Тільки догори дригом. Великі гілки — вниз, маленькі — нагору. Усе записано!» Будували знову. Великі гілки — вниз. Маленькі — нагору. Мох — усередину, для м'якості. Рудик уже не шепотів, а командував: «Сюди! Ні, сюди!» Гніздо вийшло кривеньке, зате міцне. Борсучиха постукала по ньому лапою — воно навіть не рипнуло.

Увечері в гніздо тихенько сіли дві справжні пташки й зацвірінькали.

Клас збудував комусь дім! Привіт! — І тобі привіт! Борсучиха простягла жолудь-дзвіночок — той самий, із порожнього гачка: «Візьми собі, *Оксано*. Він же по тебе й прилітав». Удома жолудь ліг на поличку на підвіконні й дзенькнув: дзелень! А небо відповіло йому тоненьким «дзинь»: засвітився третій місяць, ніби теж цілий день був у школі. На мапі сови Селени стало одним світлим кружечком більше. *Оксана* позіхнула і заплющила очі. Завтра — знову.

Кінець

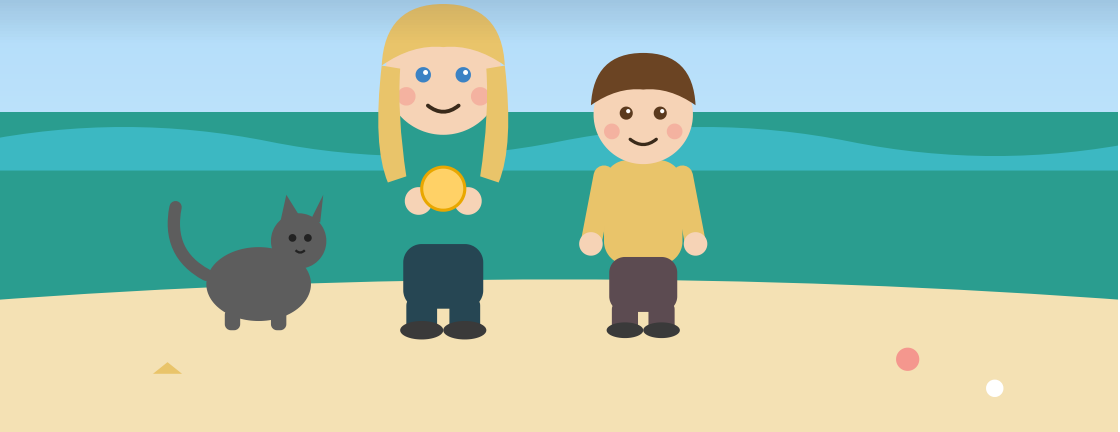
ДУМКА НА НІЧ

Нове місце стає своїм із першого «привіт».

ПИТАННЯ НА НІЧ

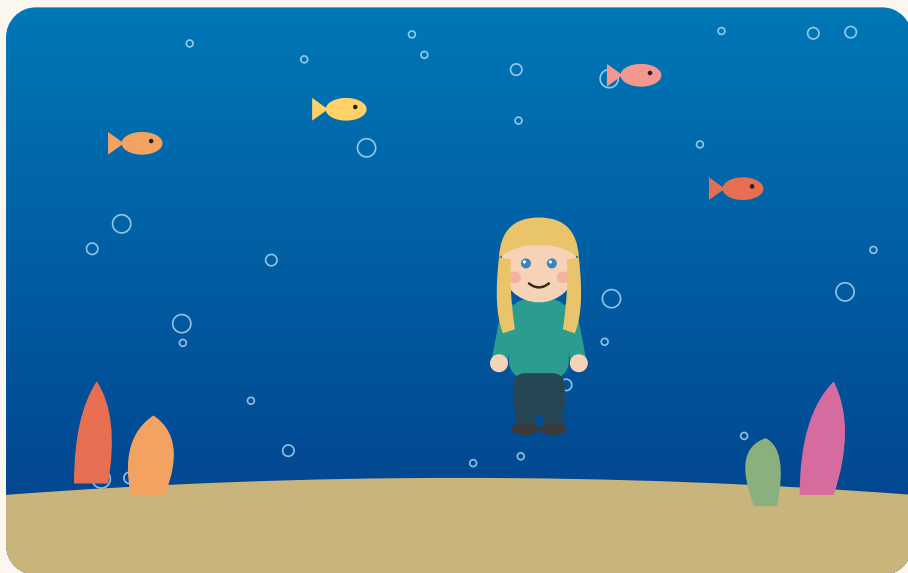
А пам'ятаєш, як ти вперше прийшла туди, де все нове? Кому ти сказала «привіт»?

Таємниця підводного королівства

Ключ під подушкою загудів, потягнув руку до стіни — і за дверцятами опинився берег. Теплий пісок, теплий вітер і море, світле, як чай з молоком. Це було Світле море. Пахло сіллю і нагрітими камінцями, а хвилі шелестіли, як сторінки. Біля самої води на рушнику вмощується Мурчик: я постережу. Хвиля підкотила до ніг бульбашку — велику, блискучу, як мильна. Усередині лежали перлина й записка. Літери були круглі й повільні: «Допоможіть! Співуча Мушля мовчить. Королева-черепаха».

Перлина була тепла, як горішок, який довго тримали в кулаці. *Оксана* стиснула її — буль! — і довкола виросла прозора бульбашка. Вона не лопалася, навіть якщо торкнутися її пальцем: пружна, як м'ячик. «Під водою можна дихати», — здогадалася *Оксана* і ступила у хвилю. Вода виявилася теплою, як повітря літнього вечора. Унизу погойдувалися корали — рожеві, жовті, пухнасті, як кущі в цвіту. Над головою гойдалося сонце — зелене й тремтливе.

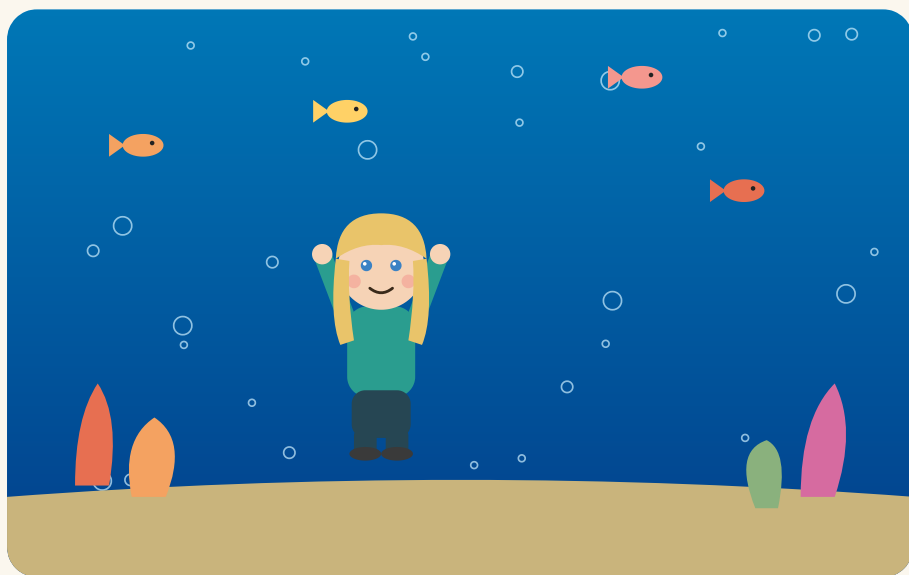

Тільки в королівстві було тихо.

Рибки висіли у воді сумними зграйками, і ніхто не танцював. Навіть водорості опустили листя, як вуха. «Буль-буль, розкажи! — попросила *Оксана*. — Що сталося?» «Мушля мовчить, а без пісні танцювати не можна! — навперебій забулькали рибки. — Це Отто! Біля мушлі була хмара чорнила! Він вічно все впускає!» Королева-черепаха важко зітхнула. Усі вже все вирішили. А *Оксана* вирішила спершу послухати самого Отто. Його ж ніхто не спитав.

Печера Отто була повна загублених речей. Там лежали ґудзик, ключик невідомо від чого, стара труба і чайна ложечка. Усе акуратно, на поличках із каменю. У печері було прохолодно й пахло мокрим камінням. А посередині сидів сам Отто — великий, м'який, рожевий. Побачивши гостю, він зіщулювся: «Вибачте. Вибачте. Вибачте. Вибачте. Вибачте. Вибачте. Вибачте». *Оксана* полічила: вісім. По разі кожною рукою. І мовчки сіла поруч на теплий камінь.

Отто помовчав. Потім обережно, з бульканням, почав: «Я дуже хотів танцювати з усіма. Але в мене вісім рук, і вони весь час плутаються. Я зачепив мушлю. Вона хитнулася... Я злякався і... почервонів». «Чорнилом?» — спитала *Оксана*. «Восьминоги червоніють чорнилом, — зітхнув Отто, і у воді розпливлася хмаринка у формі сердечка. — А рибки одразу закричали. Ніхто не дав мені пояснити». Він опустив усі вісім рук, і вони лягли довкола, як пелюстки в сумної квітки.

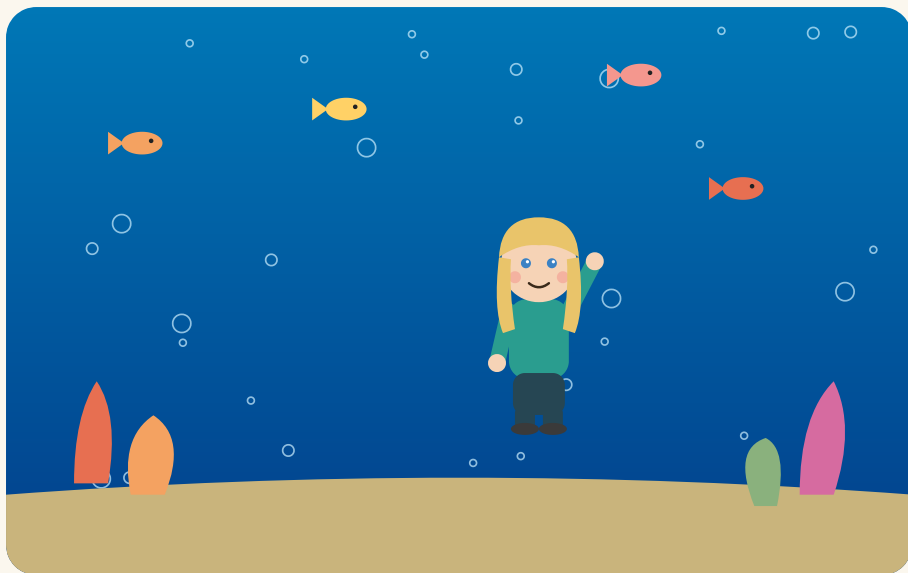

Оксана замислилася.

Якби мушлю зачепили, вона б дзенькнула — і співала б далі, як дзвіночок. А вона мовчить, ніби їй затулили рота. «Отто, це не від поштовху, — сказала *Оксана*. — Їй щось заважає. Ходімо подивимось». «А якщо знову скажуть, що це я?» «Я буду поруч». Отто довго дивився на *Оксану*, потім на свої руки, потім на вихід із печери. Нарешті Отто зітхнув і поплив, намагаючись нічого не зачепити.

Співуча Мушля лежала на піску, величезна, перламутрова. А довкола неї була намотана стара рибальська сітка — уся у вузликах, як клубок у кошеняти. Сітка була слизька й пахла мулом. «Ось хто їй рота затулив!» — ахнула *Оксана*. Вузликів було багато, а своїх рук — лише дві. Зате в Отто — вісім. «Ти тримай тут, а ти — там», — командувала *Оксана*, показуючи Отто, якою рукою де тримати. Тарас теж тут і тягне вузлики разом з усіма.

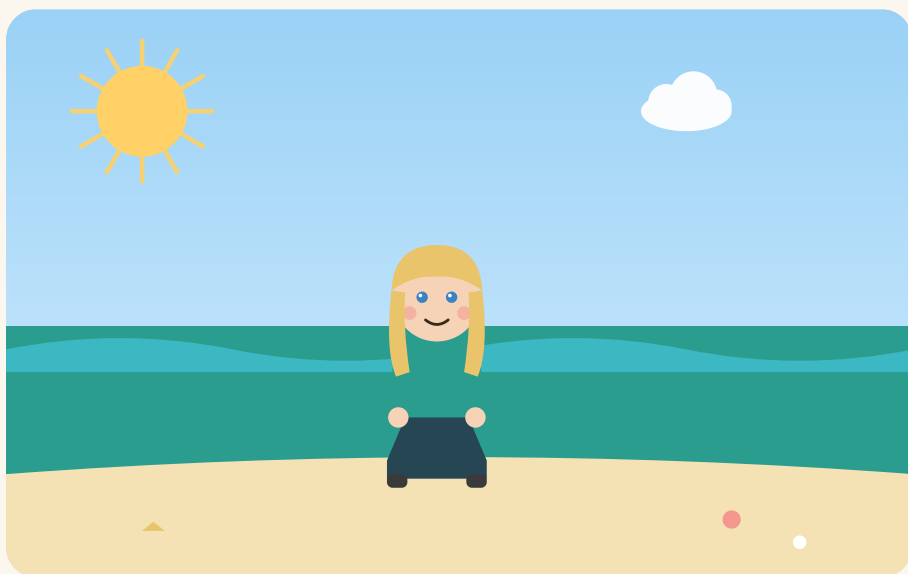
Вузлик за вузликом — і сітка зісковзнула на пісок.

Мушля глибоко зітхнула. «Буль-буль, розкажи!» — шепнула їй *Оксана*. І вона заспівала. З неї полетіли бульбашки-нотки, а вода задзвеніла, як скляні дзвіночки. Королева-черепаха підпливла ближче, щоб краще чути. А рибки підпливли зніяковілі. «Вибач, Отто! Вибач... Вибач...» Їх було рівно вісім — по одній рибці на кожну руку. Отто так почервонів, що довкола нього розпливлася ціла хмара сердечок.

А потім Отто повів танець. Вісім рук вели вісім риб'ячих хороводів, і ніхто жодного разу не заплутався.

Оксана танцювала посередині. Вода кружляла й дзвеніла, і голова теж кружляла — весело. Королева-черепаха повільно кивнула — це означало «добре». На прощання Отто простягнув маленьку мушельку зі своєї печери: «Вона гуде, коли сумуєш за другом». «А сітка?» — «Її я візьму собі, — сказав Отто. — У колекцію. Загублені речі теж бувають потрібні».

На березі пісок був теплий, а п'яти мокрі й у піщинках. Мушелька в долоні тихенько гула: у-у-у. Уже сумувала.

Над водою чисто й тонко, як крапля об скло, продзвеніло «дзинь». Спалахнув четвертий місяць — круглий, як перлина. Назад виявилось швидше, ніж оком змигнути: *Оксана* заплющила очі, і щока знайшла подушку. Десь на кухні цокав годинник: удома не минуло й хвилини. Мушелька лягла на поличку на підвіконні. І якщо прислухатися, вона все ще трішки співала.

Кінець

ДУМКА НА НІЧ

Перш ніж вирішувати, хто винен, — вислухай.

ПИТАННЯ НА НІЧ

А тебе колись звинувачували дарма? Що тоді допомогло?

Космічний пікнік

Коробка була величезна: у неї можна було залізти цілком, і ще лишилося б місце для бутербродів. І *Оксана* вигадала. Вирізала кругле віконце, намалювала фломастером кнопки й важелі, а замість шолома наділа друшляк.

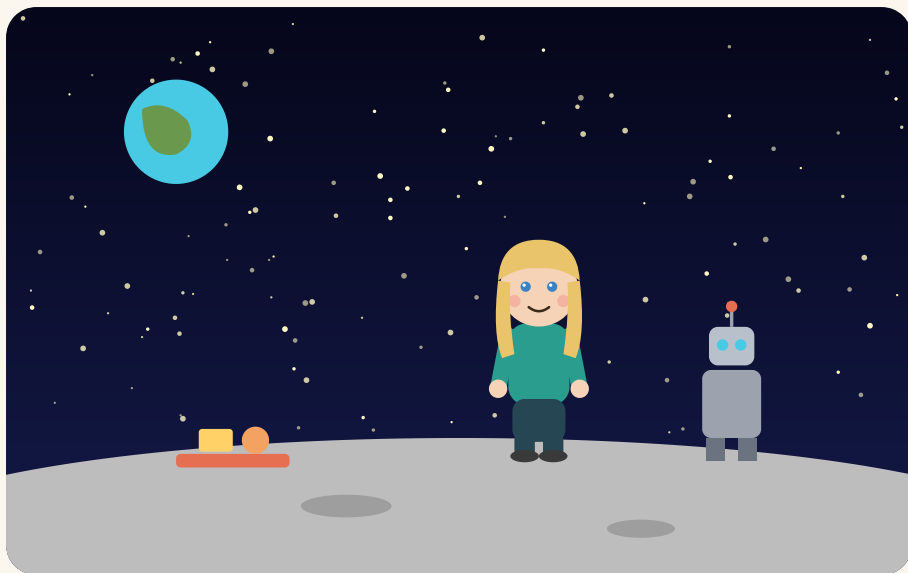
Дірочки в ньому — щоб чути космос.

Фломастер пахнув полуницею, а коробка — картоном. На подвір'ї було ще світло, але в небі вже висів місяць — блідий, денний, як ґудзик на блакитній сорочці.

У кишені потеплішав ключ. Він завжди теплішає перед дивом.

Оксана дістала його і просто так, для проби, торкнулася коробки. Коробка загула: «М-м-м...» — як холодильник уночі. Вона хитнулася, ніби потягнулася після сну, і з-під неї посипалися травинки. Намальовані кнопки засвітилися по черзі. На ганку сідає Мурчик і дивиться суворо: тепер це центр керування польотом. Тарас теж залазить усередину: екіпаж у зборі. *Оксана* сіла на командирське місце — перевернуте відро — і взялася за намальований важіль. Відро було холодне, дзвінке й трохи гойдалося, як човен. Пора!

«Три, два, один — пуск!» — крикнула *Оксана*. Це була лічилка «раз, два, три», тільки задом наперед. Коробка затремтіла й загуркотіла: р-р-р-р-р! Так гучно, що задзвеніли шибки у вікнах, а горобці з паркану спурхнули всі разом. Відро-крісло підстрибувало, друшляк з'їхав на ніс. А тоді — у-у-ух! — подвір'я пішло вниз. Будинки стали маленькі, як кубики, а вікна — як жовті цятки.

Небо темніло, темніло і стало чорним.

Ракета м'яко гепнулася на Місячну луку. Пил під ногами був сірий і м'який, як борошно, і на ньому лишалися сліди — чіткі, ніби штампом.

Оксана підстрибнула — і полетіла догори, високо й повільно, як пушинка кульбаби.

Назустріч котився робот Біп — квадратний, на одному коліщатку, з лампочками на грудях. За ним летіла бджілка Зузу з кошиком. «Знаменито, що ви прилетіли! Пікнік готовий!» На кожній баночці в неї була етикетка.

На бутерброді теж: «Бутерброд. Не відлітати».

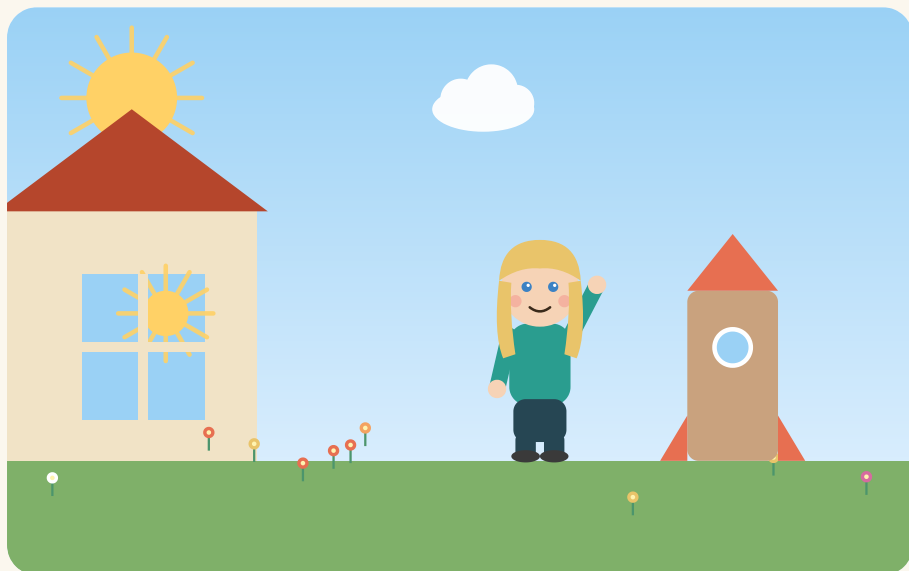

Запитання сипалися з *Оксани*, як горох із пакета. «Біпе, а чому тут усе в ямках?» Чому? — Біп-біп, зараз дізнаємось! «Біп. Факт номер один, — сказав Біп. — Це кратери. На Місяць падало каміння з космосу. Де впав камінь, там лишилася ямка». Він поставив на плед миску з борошном. *Оксана* кинула туди камінчик — пуф! — і в борошні з'явився маленький кратер, з бортиком. Зовсім як справжній. А довкола — біла хмаринка.

«А чому я стрибаю так високо?» Чому? — Біп-біп, зараз дізнаємось! «Факт номер два. Місяць теж притягує, тільки слабше, ніж Земля. Тому тут ти важиш менше й стрибаєш вище». «А чому небо чорне, хоча світить сонце?» «Факт номер три. Тут немає повітря. На Землі повітря розсіює світло, і небо блакитне. А тут розсіювати нічому. А дихаємо ми тому, що ключ тримає довкола нас бульбашку повітря. Біп-біп, це факт!»

Зузу роздала бутерброди. *Оксана* відкусила шматочок, махнула рукою — і бутерброд вислизнув. Він поплив угору, повільно перевернувся й закружляв довкола голови Біпа. «У Біпа з'явився супутник!» — засміялася *Оксана*. «Біп. Це не справжня орбіта, — суворо сказав Біп. — Але схоже». Усі кинулися ловити бутерброд. Тільки на Місяці швидко не побігаєш: стрибнеш сильно — полетиш. Довелося рухатися м'яко, плавно, як уві сні. Бутерброд спіймала Зузу: «Я ж написала: не відлітати!»

Потім сиділи на пледі й дивилися на Землю — блакитну, круглу, як кулька на ниточці. *Оксана* подивилася на Біпа. Лампочки в нього на грудях блимали рожевим. «Біпе, а чому ти усміхаєшся?» «У мене немає почуттів», — сказав Біп. Лампочки стали ще рожевіші. Він поблимав. Подзижчав. Порахував щось усередині. Навіть коліщатко в нього рипнуло від старання. «Не обчислюється... — нарешті сказав він тихо. — Я не знаю».

Біп опустил антену. Він дуже не любив не знати. «Це ж найцікавіша відповідь! — сказала *Оксана*.

— З неї все й починається». Біп подумав. Потім дістав блокнот і записав: «Запитання номер чотири. Відкрите». Лампочки в нього стали рожевi-рожевi. Зузу насипала в наперсток дрібку місячного пилу й наліпила етикетку: «Місячний пил. Не чхати». «Це тобі. На згадку». Пора було додому. «Три, два, один — пуск!»

Ракета м'яко опустилася на подвір'я, і коробка знову стала просто коробкою. Деся на кухні цокав годинник: удома не минуло й хвилини. Перед сном наперсток став на поличку на підвіконні. А в голові в *Оксани* вже крутилися три нові запитання на завтра. «Дзинь!» — дзенькнуло в небі, ніби ложечкою об наперсток. Засвітився п'ятий місяць — і, здається, підморгнув. А може, це був кратер. *Оксана* усміхнулася і заплющила очі. Дізнаємося завтра.

Кінець

ДУМКА НА НІЧ

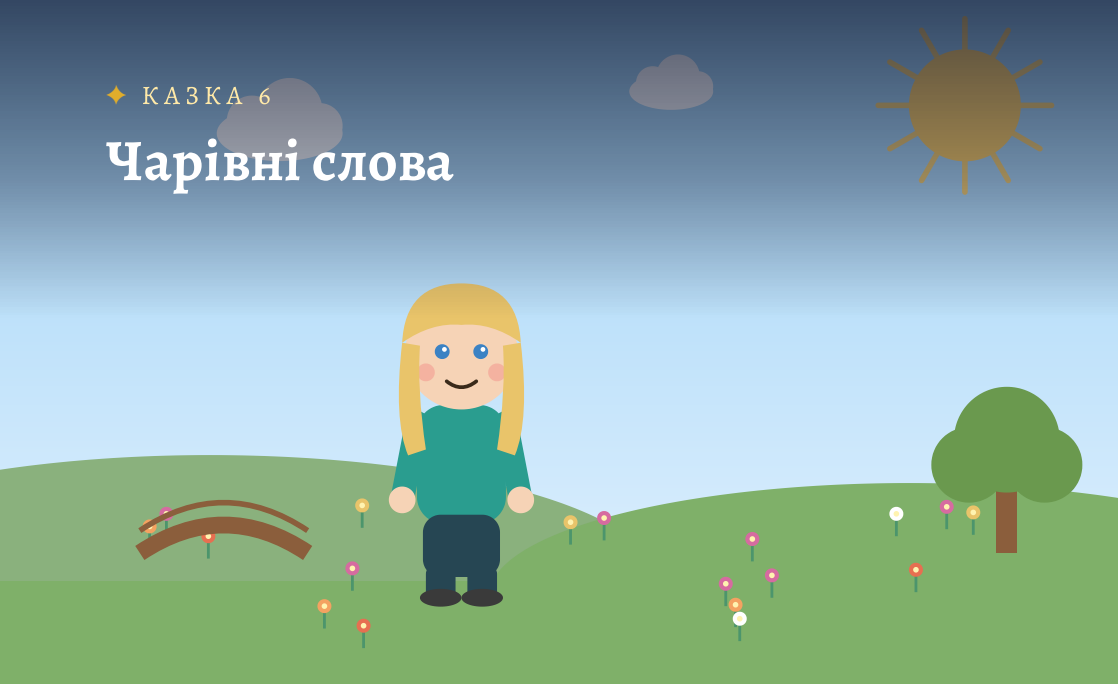
«Чому?» — це двері, а «я не знаю» —
початок.

ПИТАННЯ НА НІЧ

Які три «чому» ти хочеш розгадати
завтра?

Чарівні слова

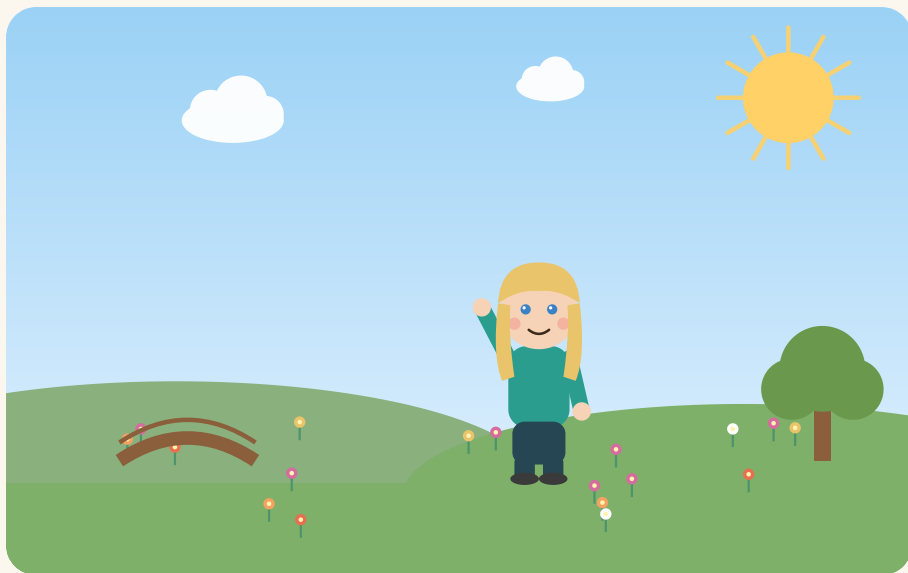
Ключ під подушкою потеплішав і загудів: «М-м-м...» *Оксана* добре знала, що це означає. Тук-тук-тук — і дверцята відчинилися просто на Ромашкову луку. Там пахло теплою травою й медом, а ромашки стояли такі білі, ніби їх щойно випрала й розвісили сушитися. Назустріч мчала зайчиха Пушинка, найшвидший листоноша Країни. У лапах — конверт, більший за неї саму. «Швидше-швидше-швидше! — заторохтіла вона. — Лист для Зузу! Дуже терміновий! Біжімо!»

Дорога до Медової бібліотеки йшла через Горбатий місточок.

Місточок був крихітний і вигнутий, як спина в кішки. А на самій його маківці сидів гном — спиною до всіх, капелюх натягнутий до носа. «Це Буркотун, — шепнула Пушинка. — Він нікого не пускає». «А ми тихенько», — вигадала *Оксана* і пішла навшпиньки, м'яко-м'якесенько, як кішка по ковдрі. Перша дошка змовчала. Друга теж. А третя... «РИП!» Гном не обернувся. Тільки сказав: «Хм».

«Тоді голосно!» — вирішила *Оксана*. Вона набрала побільше повітря, і вони з Пушинкою гукнули хором: «Пропустіть нас!» Навіть ромашки здригнулися. А гном натягнув капелюх ще нижче. Тепер з-під нього стирчала сама борода, сплутана, як клубок, яким погралося кошеня. «Хм». Пушинка сіла на купинку, і вуха в неї обвисли. «Я найшвидша в Країні, — зітхнула вона. — А тут швидкість не допомагає. Тут треба... по-іншому».

І *Оксана* перестала хитрувати й кричати.

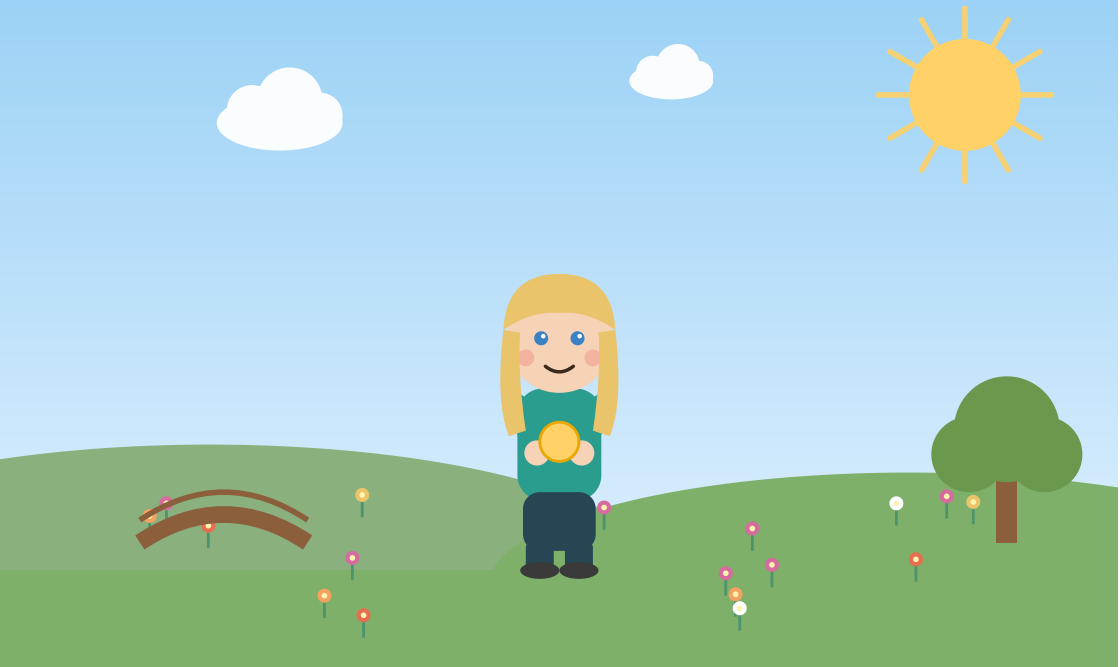
Вона просто зупинилася і подивилася — уважно, як дивляться на сонечко, що сіло на долоню. Чоботи в гнома були стоптані, з дірочкою на п'яті. Плечі опущені. Поруч на дошці стояв порожній кухлик. Сидів він так, як сидять, коли дуже-дуже втомилися. «Він не сердитий, — подумала *Оксана*. — Він утомлений. І з ним, мабуть, давно ніхто не говорив лагідно. Зовсім ніхто».

Оксана підійшла ближче, щоб гномові було чути без крику, і сказала: «Доброго ранку».

Пум! Біля гномового чобота розкрилася квітка — жовта, як жовток. Гном ворухнувся. Капельюх піднявся — трішки, на один палець. З-під нього визирнув ніс, круглий і дуже здивований. «Будь ласка, пропустіть нас. У Пушинки терміновий лист, на нього дуже чекають». Пум! — друга квітка, синя, як вечірнє небо. І один куточок похмурого рота поволі поповз угору.

Гном устав, обтрусив коліна й зняв капельюх. Під ним знайшлися очі — добрі й трохи заспані, як у того, хто прокинувся дуже рано. «Оце і є диво мого місточка, — сказав він хрипко, ніби давно не розмовляв. — Сто років його ніхто не згадував. Усі тільки скрадаються або кричать». «Дякую», — сказала *Оксана*. Пум! — третя квітка, червона, як суніця. Гном зірвав її і простягнув їй: «Тримай. Ця не зів'яне ніколи».

А тоді гном покашляв, почервонів аж до вух і сказав — уперше за сто років: «Дякую...

тобі». І тут сталося смішне: борода в нього зачучерявилася. Сама! Кільце за кільцем, як стружка з-під рубанка. Буркотун помацав її і тихенько засміявся. «Проходьте, — сказав він і відступив убік. — І приходьте ще. Просто так». Пушинка промчала місточком так швидко, що дошки навіть не встигли рипнути.

Лист прибув вчасно. «З-знаменито!» — продзижчала Зузу й одразу наліпила на конверт етикетку: «Доставлено з квітами». А *Оксана* цілу дорогу назад пробувала слова на всіх.

«Доброго ранку, ромашко!» — і ромашка кивала. «Дякую, Пушинко!» — і в Пушинки рожевів ніс. «Місточку, будь ласка, не рипи!» — і місточок не рипів. «Дзинь!» — проспівало небо. Це розкрився шостий місяць — поволі, пелюстка за пелюсткою, як квітка в долоні.

Назад виявилося швидше: заплющити очі — і ось уже своя подушка, прохолодним боком. Годинник на кухні цокав, ніби нічого й не було. Червона квітка стала у склянку на підвіконні, на поличку для скарбів. Вона світилася в темряві, як маленький ліхтарик. Мурчик обнюхує її і чхає: пахне медом. А на мапі сови Селени засвітився ще один кружечок. *Оксана* заплющила очі й пошепки сказала темряві: «Добраніч». Темрява помовчала. А тоді, здається, тихо-тихо відповіла: «Дякую».

Кінець

ДУМКА НА НІЧ

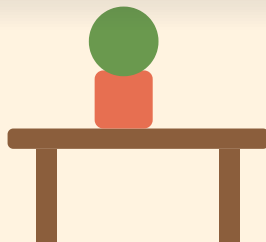
Спершу придивися, потім скажи добре
слово.

ПИТАННЯ НА НІЧ

А кому ти сьогодні сказала добре слово
— і що сталося потім?

Загублена усмішка

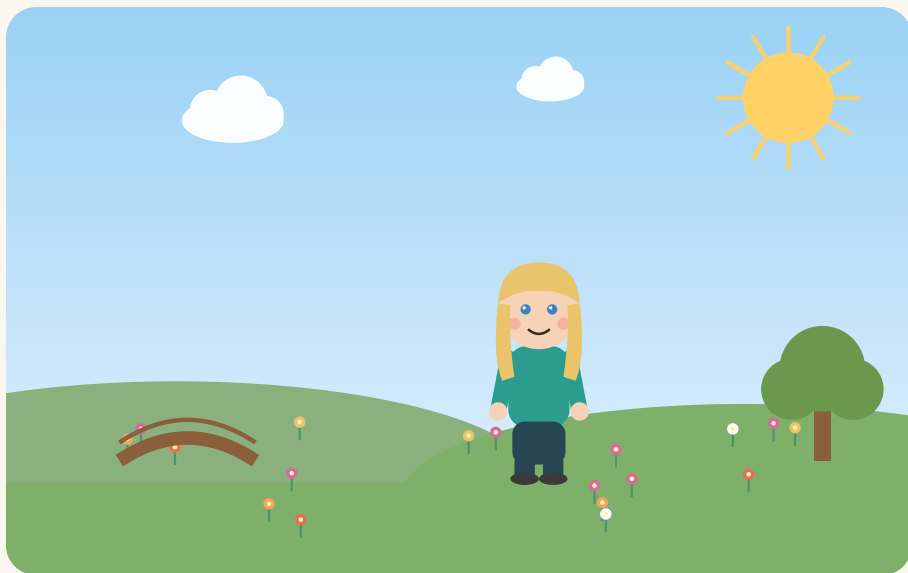
Ранок почався неправильно. Ліва шкарпетка виявилася колючою, каша — з грудочками, а за вікном висіло сіре небо, як мокре простирадло. *Оксана* сиділа на ліжку й дулася — на шкарпетку, на кашу й на весь білий світ одразу. Було сердито й сумно водночас, і незрозуміло чому. Навіть дощик за вікном стукав якимось ображено. Губи самі склалися дужкою донизу. І тут *Оксана* помітила найнеприємніше: усмішки немає. Зовсім. Загубилася!

Вона шукала її скрізь.

Під ліжком знайшлася друга шкарпетка — запорошена й дуже задоволена собою. У шухляді столу — гудзик, який шукали з минулої зими. У кишені піжами — тільки крихти й одна родзинка. *Оксана* зазирнула навіть у капець: усмішки бувають маленькі, могла й закотитися. Усмішки не було ніде — ні великої, ні маленької. А потім у вікно хтось постукав. Неголосно, мокро: кап. Кап-кап.

За склом висіла хмаринка — маленька, кучерява й сіренька, як светр після прання. З неї капало на підвіконня. *Оксана* відчинила вікно, і хмаринка впливла до кімнати, лишаючи на підлозі мокрі цятки. «Добрий день, — чемно привіталася хмаринка. — Я Пухлик. У мені сьогодні мінлива хмарність, місцями дощик. А в тобі яка погода?» *Оксана* замислилася. Про погоду за вікном питали часто. А про погоду всередині — ще ніхто й ніколи.

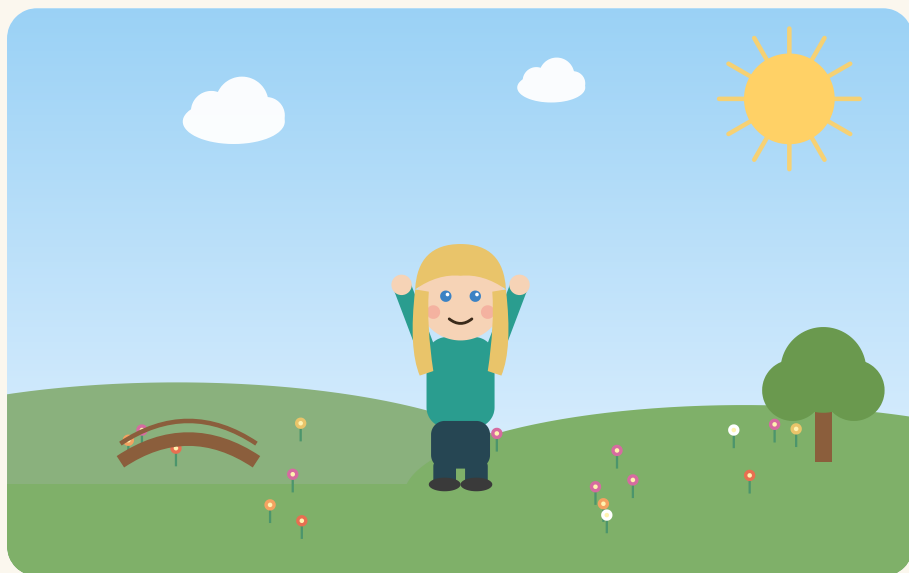
«У мені... гримить, — сказала нарешті *Оксана*. — Я сердита. І ще сумна. Одразу».

«Гроза з дощиком, — кивнув Пухлик, і з нього впала крапля. — Буває. Усі погоди можна». «А якщо я не знаю чому?» «Тоді ходімо туди, де просторо. Там будь-якій погоді є місце». Ключ під подушкою потеплішав і загудів: «М-м-м...» Тук-тук-тук — і дверцята відчинилися просто на Ромашкову луку, мокру й блискучу після дощу.

На купинці сиділа зайчиха Пушинка. Рідкісний випадок: вона нікуди не бігла й навіть сумку з листами зняла з плеча. «Я швидка, а слухаю повільно, — сказала вона. — Розповідай».

І *Оксана* розповіла: про колючу шкарпетку, про кашу з грудочками, про сіре небо. Пушинка не перебивала, тільки вуха в неї поверталися то туди, то сюди. «Угу... А ще?» З кожним словом усередині ставало просторіше, ніби хтось відчинив кватирку.

«А злість куди подіти?» — спитала *Оксана*. «У землю! — сказав Пухлик. — Вона важка. Тупай!» *Оксана* тупнула по калюжі. Бризки полетіли на всі боки — на траву, на ромашки, на ніс. «Туп-туп — злість, іди в землю!» Ще калюжа, і ще!

А Пухлик плив слідом і поливав дощиком рівно над маківкою, як парасолька навпаки. На десятій калюжі злість скінчилася, і почався сміх — мокрий, аж до вух.

«А сум?» — спитала *Оксана*, віддихавшись. «Сум легкий, — сказав Пухлик. — Його видихають». *Оксана* набрала повні груди повітря, аж щоки надулися, як дві кульки, — і: «Уф-ф-ф!» Уф — сум, лети в хмаринку! Разом з «уф» вилетіли дві сльозинки. Це нічого, так буває. Пухлик спіймав їх на льоту, як ловлять сніжинки, і сказав по-діловому: «Чудово. Якраз для веселки бракувало». І хмаринка почала поволі відпливати вбік.

Пухлик відсунувся, як фіранка, — а за ним було сонце. Воно весь цей час стояло там, просто його не було видно. І *Оксана* відчула, як губи самі розтягуються. Усмішка! Вона не губилася. Вона ховалася за грозою, як сонце за хмаркою. Над лукою вигнулася веселка — достоту усмішка, тільки величезна.

«Дзинь!» — дзенькнуло в небі, як крапля об підвіконня. Це з-за хмар вийшов сьомий місяць — разом з усмішкою.

Пушинка простягла камінчик — гладенький, прохолодний, сірий, як маленька хмарка, з ямкою якраз під великий палець.

«Це сердитка. Коли злишся — стисни міцніше. Каменю не шкода». Назад виявилось швидше: заплющити очі — і ось уже своя кімната. Сонце лежало на подушці теплою плямою. А на мапі сови Селени засвітився ще один кружечок. Мурчик стрибає на ліжку й лиже щок: ну нарешті! Камінчик у кулаці. Усмішка на місці — ніби нікуди й не йшла.

Кінець

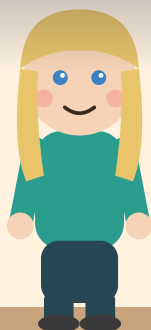
ДУМКА НА НІЧ

У кожного почуття є ім'я, і кожне можна.

ПИТАННЯ НА НІЧ

А яка погода була в тебе всередині сьогодні — і що допомогло їй проясніти?

День народження навпаки

Увечері на подушці лежав конверт. Напис на ньому йшов задом наперед: «ИКАПВАН ЯННЕЖДОРАН ЬНЕД». *Оксана* піднесла його до дзеркала й прочитала: «День народження навпаки». А нижче, дрібно-дрібно: «На твою честь. Приходь». Ключ під подушкою потеплішав і загудів: «М-м-м...» Тук-тук-тук — і дверцята відчинилися просто на Святкову галявину біля Місячної вежі. Там висіли прапорці, погойдувалися ліхтарики, і пахло медом так сильно, що хотілося облизнутися. Гості прийшли всі одразу — і всі спиною вперед.

Ковпаки в них були вдягнені на ноги. «До побачення! До побачення!» — радісно гукали вони. У них це означало «привіт». Дракончик Жаринка заплутався у своєму ковпаку, гепнувся на траву й гикнув: «Ік!» — у повітрі спалахнула іскорка. А свічки на столі спершу задули, а потім запалили. «Навпаки так навпаки!» — засміялася *Оксана*. Було страшенно смішно.

Тільки потім *Оксана* помітила: подарунків немає. Жодної коробочки, жодного бантика. «А мені?» — тихо спитала вона. У горлі стало тісно. Свято ж на її честь! Прилетіла сова Селена, хранителька місяців, пухнаста, як стара рукавиця. «Ух-ху. З днем... з днем... Забула, з яким днем! — Сова зазирнула їй в очі. — Прикро? Розумію. Але в нас навпаки: подарунки дарує той, у кого свято. Спробуй. Місяці не втікають». *Оксана* подивилася на гостей. Гості дивилися на неї — з надією.

«Ну гаразд, — зітхнула *Оксана*. — Навпаки так навпаки».

На столі знайшлися кольоровий папір, шишки, клей і великий кошик зі стрічкою. Але що кому подарувати? *Оксана* стала дивитися на гостей — уважно, як крізь лупу. Дракончик Жаринка тремтів і дмухав собі на лапи. Лисеня Рудик напхав кишені камінцями. Восьминіг Отто в діжці з морською водою перепрошував кожного, хто проходив повз. А робот Біп питав «чому?» частіше, ніж блимав лампочками.

Сові Селені — малюнок: усі дванадцять місяців колом, жовтим олівцем, що пахнув деревом. Щоб не забувала. «Ух-ху...

— Сова притиснула малюнок до пухнастих грудей. — Мені ще ніколи-ніколи нічого не дарували. Ні разу». Жаринці — смугастий шарф. Жаринка замотався в нього аж до очей, помовчав і сказав: «Знаєш... мені тепло. І не тільки ззовні». І від радості гикнув так, що іскорка вийшла у формі сердечка.

Рудикові — блискучий камінчик, смугастий, як льодяник, для колекції. Рудик сховав носа в хвіст: коли він дуже радий, він завжди соромиться. Отто — листівка «День без „вибачте“».

Він прочитав її, набрав повітря, почав був: «Виба...» — схаменувся на півслові й засміявся, булькаючи. Біпові — коробочка, перев'язана ниткою, а в ній запитання: «Чому дарувати — радісно?» «Не обчислюється...» — сказав Біп. А лампочки в нього заблимали, як гірлянда. Один згорток *Оксана* відклала окремо. На ньому було написано: «Тарас».

Кожне щасливе обличчя робило *Оксану* ще щасливішою. Це було дивно: подарунків не дісталоя жодного, а радості — ціла гора. Жаринка весь час торкався свого шарфа, Рудик роздивлявся камінчик на світло, а сова Селена показувала малюнок усім по черзі. Настав вечір. Ліхтарики стали медовими. Кошик спорожнів — тільки стрічка лежала на самому дні. А всередині в *Оксани* було повно. Ніби кошик переїхав туди. Мурчик обнюхує порожній кошик: пахне медом.

І тут бджілка Зузу винесла торт — величезний, медовий, зі свічками-місяцями.

«З-знаменито, ріж! — продзижчала вона. — Тільки іменинниці — найбільший шматок!» «А от і ні», — сказала *Оксана*. Вона перелічила гостей, взяла ніж і розрізала торт рівно-рівно, як під лінійку. Усім — порівну. Останній шматочок *Оксана* залишила собі. Він був точнісінько такий, як в усіх, — ні більший, ні менший. Зузу подивилася на нього, потім на свій і кивнула. І це виявилось найсмачнішим подарунком.

«Дзинь!» — дзенькнуло над галявиною, ніби хтось цокнувся чашками з чаєм.

У небі засвітився восьмий місяць — круглий і золотий, як торт. Назад виявилось швидше: заплющити очі — і ось уже своя подушка, прохолодним боком. На кухні тихо цокав годинник. У кулаці лишилася стрічечка від кошика. Вона пахла медом. *Оксана* поклала її на полицку на підвіконні. Було ситно, тепло й сонно. На мапі сови Селени засвітився ще один кружечок — золотий, як мед. Кошик порожній, а всередині — повнісінько.

Кінець

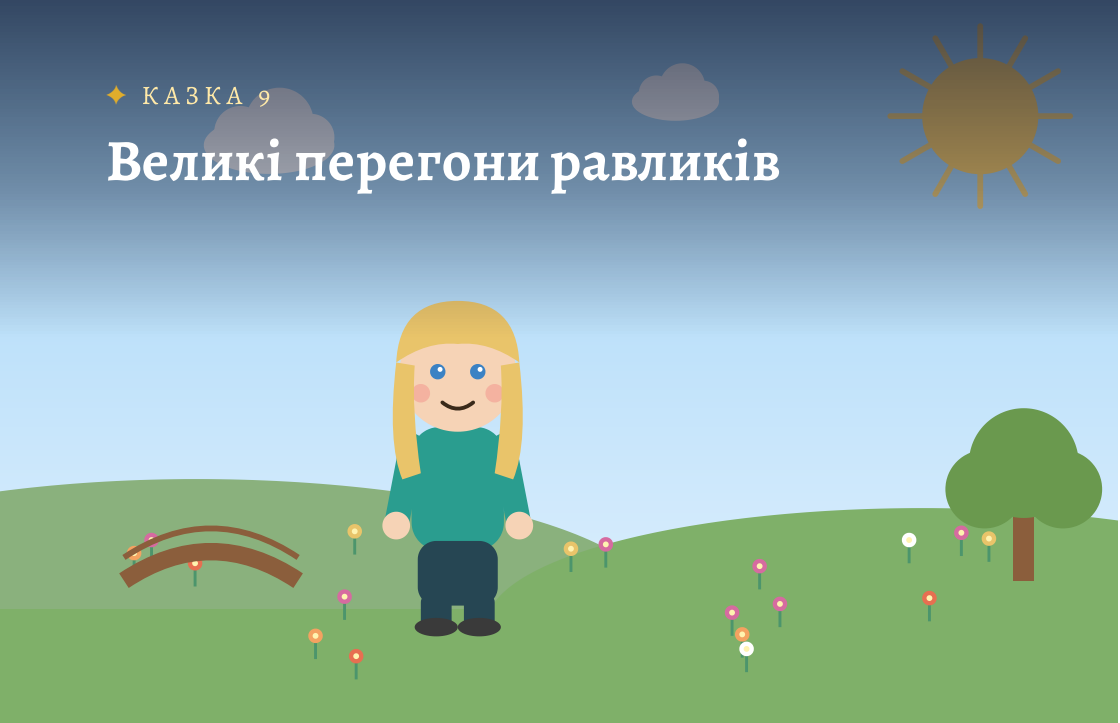
ДУМКА НА НІЧ

Коли ділишся, радості стає більше.

ПИТАННЯ НА НІЧ

А ти пам'ятаєш, як подарувала комусь подарунок? Що було в нього на обличчі?

Великі перегони равликів

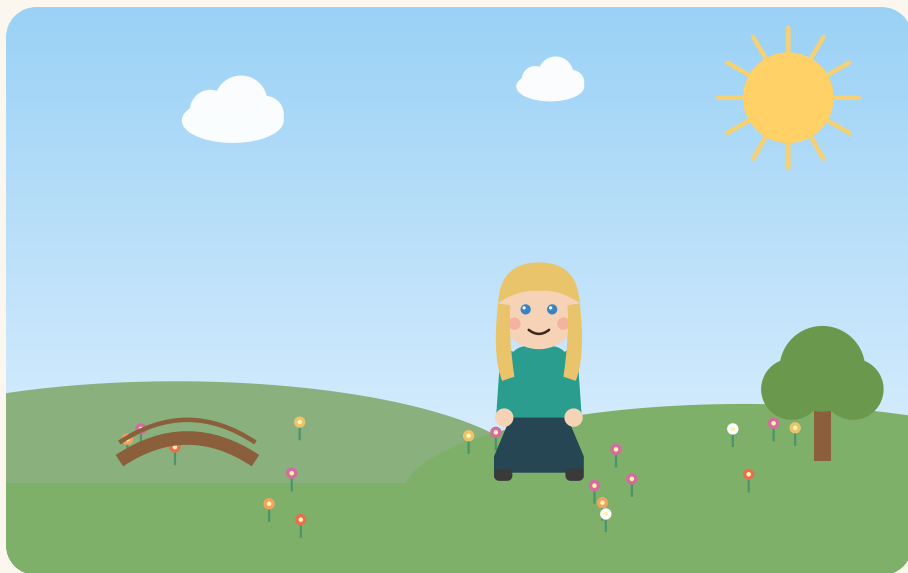

Ключ під подушкою потеплішав: «М-м-м...» Тук-тук-тук — і дверцята відчинилися на Ромашкову луку. Там, на біговій доріжці для равликів, крейдою була намальована лінія старту, а на паличках тріпотіли прапорці. Сьогодні були Великі перегони равликів, а *Оксана* — головна суддя. Пушинка наділа на неї суддівський капелюх із листка лопуха і вручила лупу — величезну, як сковорідка. «Суддя має бачити все», — сказала вона й повісила собі на шию свисток.

На старті стояли чотири равлики, у кожного номер на мушлі: Ракета, Блискавка, Швидик і Кнопка. Найповільніші мешканці Країни носили найшвидші імена. Пушинка свиснула: фіть! Перегони почалися. Ракета висунула ріжки. Блискавка подумала. Швидик позіхнув. А Кнопка просто сиділа й роздивлялася довкола. «Ну швидше ж! — не витримала *Оксана*. — Ну поїхали!» Равлики, звісно, не поїхали. Вони поповзли. На один сантиметр. Може, на півтора.

Пушинка присіла поруч. Лапи в неї так і підстрибували, вуха смикалися: стояти на місці їй було найважче на світі. «Я швидка, — шепнула вона. — А чекати навчилася повільно. Сьогодні швидкість не головне. Дивись у лупу. Тільки тихо». «А що там дивитися? Там же сама трава». «Усе, що трапиться. Повільно-повільно, тихо-тихо...» *Оксана* зітхнула, лягла на живіт у теплу траву й піднесла лупу до ока.

Спершу *Оксана* побачила сонечко.

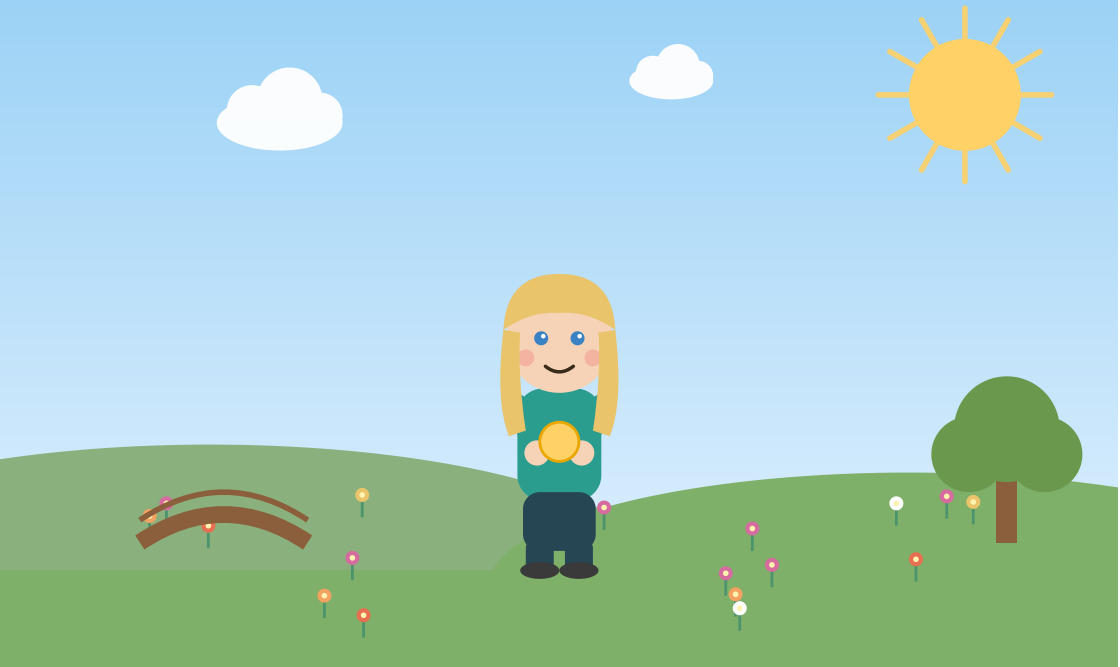
У лупі воно було величезне, як червона парасолька в горошок. Сонечко лізло на травинку, як на гору: зісковзне, перепочине — і знову вгору. Травинка гойдалася під ним. На самій маківці сонечко розкрило крильця — фр-р-р! — і полетіло. «Бачили?» — шепнула *Оксана* равликам. Равлики нічого не бачили. Вони повзли. Ще на сантиметр. А *Оксана* тим часом шукала очима, що там далі.

Потім — крапля роси на травинці. Кругла, як скляна кулька. А в ній — веселка, маленька, як нігтик.

І ще в краплі хтось був: хтось із лупою, у капелюсі з листка. *Оксана* засміялася: це ж вона сама! Потім коник заграв на скрипочці: тринь-тринь-тринь. Потім мураха протягла повз крихту — більшу за себе саму — і жодного разу її не впустила. *Оксана* дивилася й дивилася — і зовсім забула про перегони.

Дивна річ: чекати більше не було нудно. *Оксана* більше не квапила равликів, а розповідала їм, що видно попереду: «Тут сонечко полетіло. А там роса, обережно, мокро». Равлики ворушили ріжками — слухали. Сонце гріло спину, трава пахла медом, і час плинув повільно, як мед із ложки. Виявилося, якщо не підганяти хвилини, вони стають довгими, теплими й дуже цікавими. У кожній щось та знайдеться. Поруч Мурчик аж тремтить — так хочеться погнатися за равликами. «Зачекай», — просить *Оксана* і сама дивується, що так уміє.

І ось — фініш!

Усі чотири равлики підповзли до крейдяної лінії одночасно, різки до різок. «Хто перший? Хто ж перший?» — розгубилася Пушинка. Вона навіть підстрибувати перестала. *Оксана* нахилилася з лупою. І зрозуміла: Кнопка могла прийти першою. Вона всю дорогу повзла попереду, але раз у раз зупинялася й чекала тих, хто відстав. «Медалі всім! — вирішила *Оксана*. — Вони прийшли разом. Отже, і перемогли разом».

Медалі були з капелюшків жолудя, на травинках замість стрічечок.

Пушинка наділа їх на кожного равлика. Кнопці — першій. А тоді дістала із сумки ще одну й повісила на шию судді. «За терпіння», — сказала вона. *Оксана* торкнулася медалі. Вона була шорстка, легка й тепла від сонця, як справжній жолудь. У сови Селени, хранительки місяців, є примовка: «Місяці не втікають». Тепер стало зрозуміло, що вона означає.

У небі задзвеніло: «Дзинь...» — тихо-тихо, ніби й місяць нікуди не поспішав. І повільно-повільно, як равлик біля фінішу, засвітився дев'ятий місяць. Назад можна було й швидше. Але *Оксана* заплющила очі не поспішаючи — щоб нічого не пропустити. Медаль лягла на поличку на підвіконні. На мапі сови Селени неквапно засвітився ще один кружечок. За вікном прошелестіла ніч. А сон прийшов сам — не поспішаючи, як Кнопка. Повільно-повільно, тихо-тихо...

Кінець

ДУМКА НА НІЧ

Хто вміє чекати, той бачить більше.

ПИТАННЯ НА НІЧ

А що цікавого ти помітила, коли тобі
довелося довго чекати?

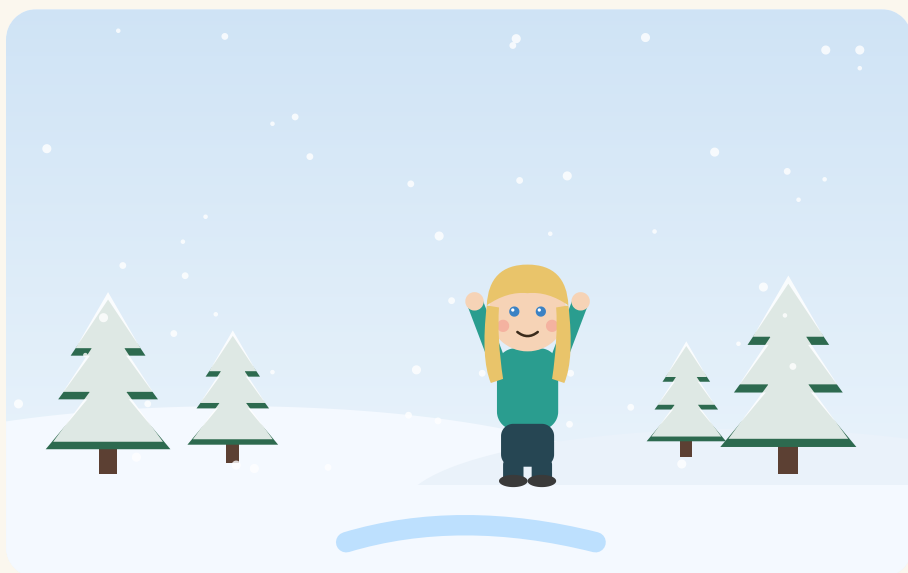

Хранителька зимового лісу

Того вечора ключ під подушкою гудів: «М-м-м...» — і чомусь пахнув ялинкою. Він потягнув руку до стіни, і на шпалерах проступили золоті дверцята. Тук-тук-тук. Дверцята рипнули — і до кімнати влетіли три пухнасті сніжинки. З-за дверцят віяло холодком і пахло хвоєю та мандариноюю шкіркою. *Оксана* натягнула шапку, намотала свій смугастий шарф і ступила за поріг. Сніг під ногами захрумтів, як цукор у цукорниці. На засніженій гілці сиділа сова Селена — біла від інею, як сніжка з очима.

«Ух-ху. Зимовому лісу потрібна хранителька. На один день. Візьмешся?» Вона почепила на піжаму *Оксани* дерев'яний значок із вирізаною ялинкою. Значок був легкий, як гудзик, і пахнув живицею. А стояти з ним чомусь хотілося рівно-рівно, як стоять вартіві біля воріт. Поруч — Тарас: у хранительки має бути друга пара рук. «Хто подбає про ліс?» — спитала сова й настовбурчилася. «Я!» — сказала *Оксана*. Само вихопилося.

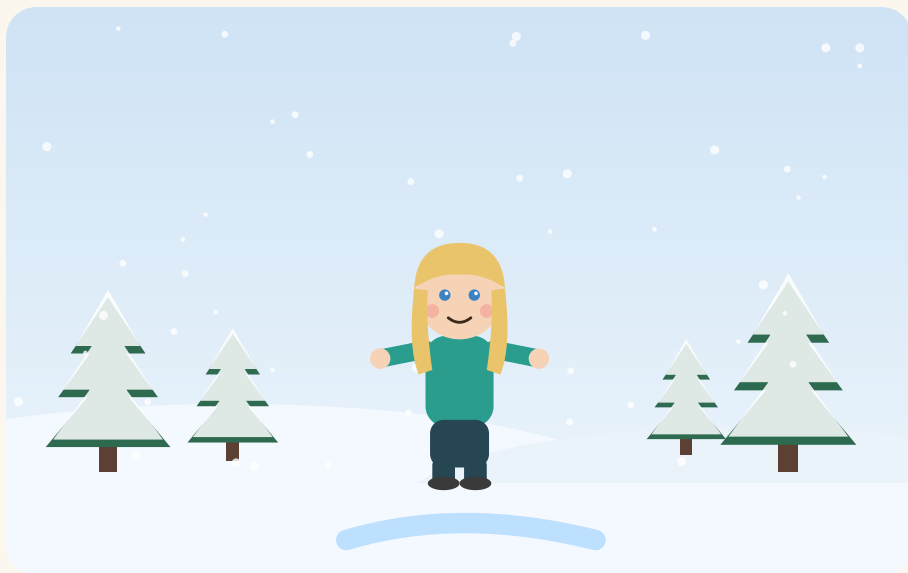

Перша справа знайшлася одразу.

Струмок замерз, і звірі стояли на березі сумні: олені лизали лід, зайчик стукав по ньому лапкою. Пити ж хочеться! Прилетів дракончик Жаринка — маленький, як долонька. «Ік! Я можу гріти! Я ж дракон! Ну... невеликий». Він дихав на камінь, аж поки той не запихкав парою. *Оксана* взяла гарячий камінь у рукавиці й поклала на лід. Лід зітхнув — ш-ш-ш — і розтанув круглим віконцем.

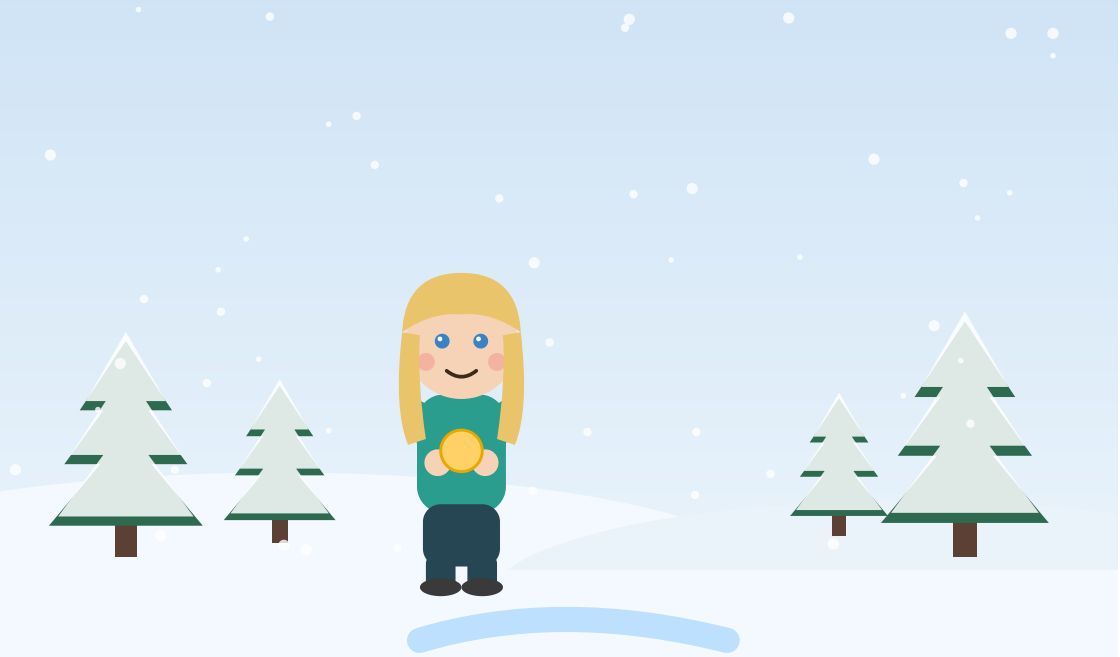
Лисеня Рудик виклав до віконця доріжку з ялинових гілок, щоб ніхто не посковзнувся. Гілки кололися й пахли, як новорічна ялинка. Олені стали в чергу. «Тільки після вас», — уклонився один. «Ні-ні, після вас», — уклонився другий. Вони вклонялися так довго, що першим устиг напитися зайчик. Рудик нахилився подивитися у воду — і бух! — пірнув носом у замет. Виринув із білою бородою. «А можна... я тепер буду дідусем?» А Мурчик качається в снігу, як вареник у борошні.

Під ялинкою хтось тоненько тремтів.
Оленятко!

Ніжки як палички, на віях сніжинки, очі мокрі.
Воно відстало від мами й загубилося. Хто
подбає? — Я! *Оксана* зняла свій смугастий шарф
і закутала оленятко аж до вух. Оленятко одразу
перестало тремтіти. А от шиї стало холодно.
Але Жаринка заліз до *Оксани* на плече й
обгорнувся довкола шиї теплим комірцем: «Ік.
Так краще?» Так було набагато краще.
Комірець навіть затишно посопував.

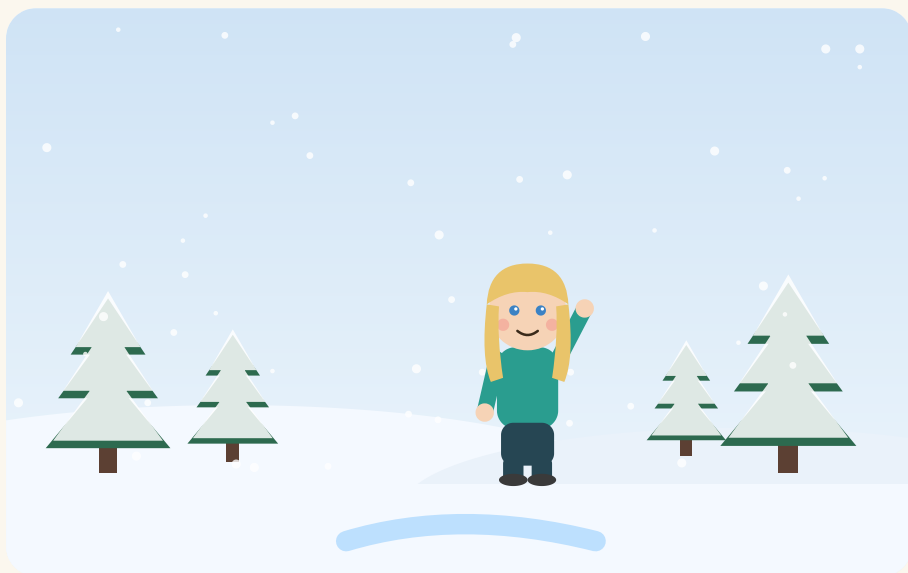
Тепер треба було знайти маму-олениху. Рудик
паличкою намалював на снігу мапу: ось
ялинка, ось струмок, ось сліди.

Оксана присіла і подивилася уважно. Маленькі сліди — оленятка. А поруч великі, як половинки сердечка. Вони йшли за гірку. «Нам туди», — вирішила *Оксана*. За гіркою стояла олениха й тихо кликала. Оленятко побігло до неї вистрибом, у шарфі, як у святковому банті. Олениха дихнула на рукавички — тепло, як із духовки.

Третя справа була про завтра. Узимку пташкам голодно: насіння під снігом, ягоди під снігом, усе під снігом. *Оксана* зібрала шишки, мастила медом і качала їх у насінні.

Пальці злипалися, ніби їх склеїли. Жаринка гикав від сміху, а Рудик показував, на яку гілку чіпляти. Шишки повисли на гілках, і незабаром ялинка зацвірінькала. Снігурі розсілися на ній, червоні, як яблука. Вийшла зимова яблунька.

Стемніло рано, як завжди взимку. Але темрява в лісі була вся у вогниках і знайомих голосах, і боятися в ній не було кого. Уздовж стежки самі собою засвітилися сніжні вогники. Птахи заспівали.

Олениха з оленятком провели *Оксану* аж до
дверцят. «Ліс уже сказав дякую, — сова Селена
торкнулася крилом значка. — Залиш його
собі». У морозяному повітрі дзенькнуло:
«Дзинь!» — як бурулька об бурульку. Горить
десятий місяць — білий, як свіжий сніг. Удома
значок ліг на поличку на підвіконні. А за
вікном тихо гойдалася шишка з насінням.

Кінець

ДУМКА НА НІЧ

Турбота — це маленькі справи, які роблять
руками.

ПИТАННЯ НА НІЧ

А про кого ти подбала сьогодні — хоч трішки,
хоч однією справою?

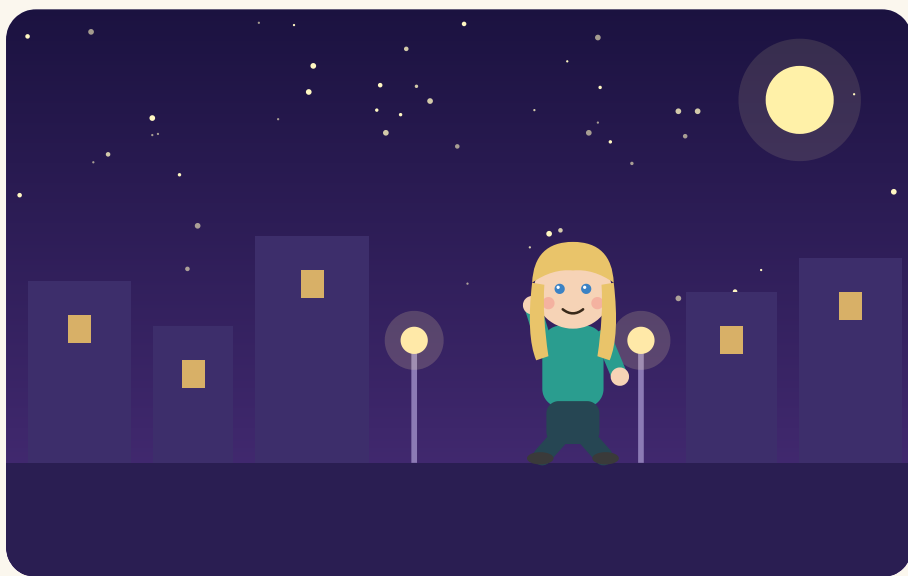
Місто, де ховаються сни

Оксана ніяк не могла заснути. Вона повернулася на лівий бік, потім на правий, потім на спину. Думки стрибали в голові, як м'ячики на майданчику: про завтра, про вчора і про те, навіщо котам вуса. Подушка нагрілася з обох боків, ковдра збилася гармошкою, а одна п'ятка весь час мерзла. Навіть годинник на кухні цокав надто голосно. А ключ під подушкою гудів зовсім тихо, ніби боявся когось розбудити: «М-м-м...»

Дверцята на стіні відчинилися беззвучно, ніби знали, що шуміти не можна.

За ними лежала вулиця — брукована, сонна й дуже повільна. Будинки стояли в нічних ковпаках із китичками. З димарів долинали похрюпування: один будинок хропів басом, інший — із присвистом. Ліхтарі не горіли. На даху сидів кіт, великий і рудий, м'який, як диванна подушка. Кінчик його хвоста світився, як ґнотик свічки. «Тихіше-тихіше... ліхтарі слухають», — сказав кіт-ліхтарник Мурчик.

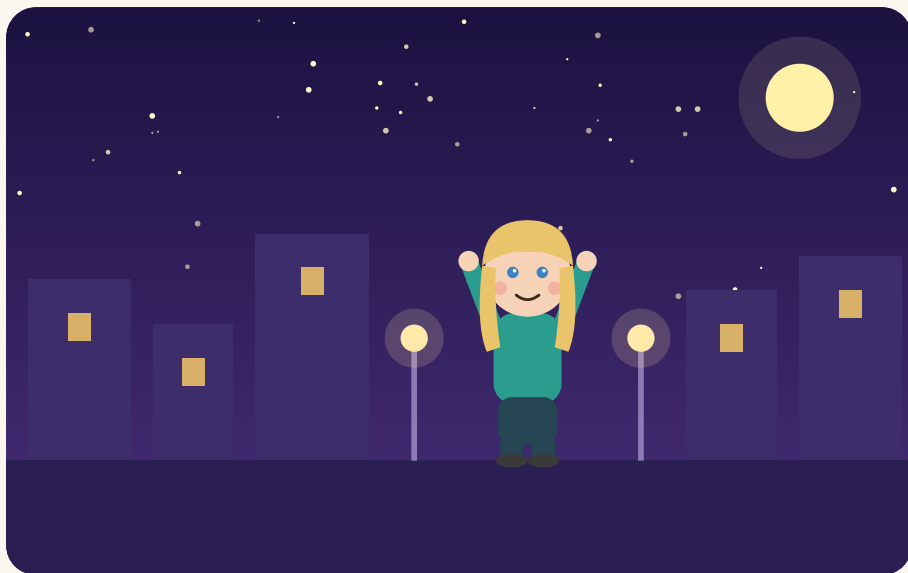

Оксана побігла до нього через вулицю — і найближчий ліхтар одразу затремтів і потьмянів.

«Не поспішай, — сказав Мурчик. — Від поспіху ліхтарі гаснуть. А від дихання засвічуються. Вдих — ніби нюхаєш квітку. Видих — ніби дмухаєш на свічку». *Оксана* зупинилася посеред вулиці. Вдихнула — повітря пахло свіжою білизною. Видихнула — повільно-повільно, як вітерець. Мурчик торкнувся ліхтаря хвостом, і ліхтар засвітився, жовтий і теплий, як чай із медом.

Так вони й пішли вулицею. Вдих — і крок. Видих — і новий ліхтар. Кроки ставали дедалі повільнішими й м'якшими. Думки-м'ячики більше не стрибали. Вони котилися тихіше, тихіше — і вляглися в кошик, як кошенята. Вулиця м'яко йшла з гірки. Камінці під ногами були теплі, як пічка. Ліхтарі засвічувалися один за одним. А позаду лишалася доріжка теплого світла. Десь тихо дзенькнув дзвоник на дверях і замовк.

Вулиця привела на маленький круглий майдан. Там стояли полиці, а на полицях — баночки.

Багато-багато баночок: круглі, високі, як склянки, і зовсім крихітні. Вони ледь світилися, як світлячки. *Оксана* зазирнула до однієї — порожньо. Зазирнула до іншої — теж порожньо. «Сни тут не видають, мр-р, — сказав Мурчик. — Їх загадують самі. Згадай щось тепле». *Оксана* сіла на сходинку й замислилася. Доброго було багато. А вибрати треба одне.

І *Оксана* вибрала. Теплий рушник після ванни. Дощик по вікно, коли ти вдома, в теплі й у піжамі. Баночка в руках потеплішала. На дні засвітилося світло.

Воно піднімалося повільно, як молоко в каструльці. І дійшло до самого краю. Високо в небі тихо продзвеніло: дзинь. Тихо, як ложечка в склянці. Горить одинадцятий місяць. Мурчик кивнув. Кінчик його хвоста світився рівно-рівно. Баночка гріла долоньки.

Оксана тримала баночку обома руками. Дбайливо, як пташеня. Мурчик повів назад. Його хвіст світився попереду, як маленька свічечка. Вони йшли повільно, крок за кроком. Бруківка під ногами була гладенька й тепла. Ліхтарі позаду гасли.

Один, потім інший. М'яко, без клацання. Ніби засинали. Будинки в ковпаках хропли дедалі тихіше. Тиша була м'яка, як вата. Ось і дверцята. Ось і килимок. Крок.

Ось ліжко. Подушка прохолодним боком. Ковдра м'яка й тепла. Баночка стоїть на підвіконні. Вона світиться трішки. У ногах сопе Мурчик. Думки лежать у кошику. Ключ під подушкою мовчить. Очі важкі. Руки теплі, ноги теплі. Вдих — ніби нюхаєш квітку. Видих — ніби дмухаєш на свічку. За вікном місяць. Він тьмяніє сам. Як нічник перед сном. Стало тихо. Ще тихіше. Сон прийшов. Він уже тут. Добраніч, *Оксано*.

Кінець

ДУМКА НА НІЧ

Спокійний вдих і видих — дорога в
добрий сон.

ПИТАННЯ НА НІЧ

А який теплий спогад ти поклала б
сьогодні у свою баночку?

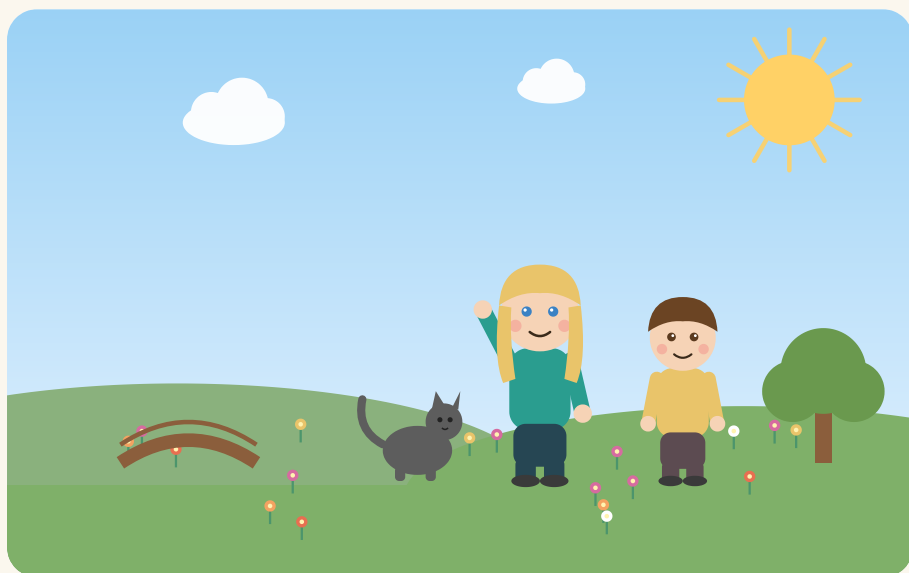

Велика подорож додому

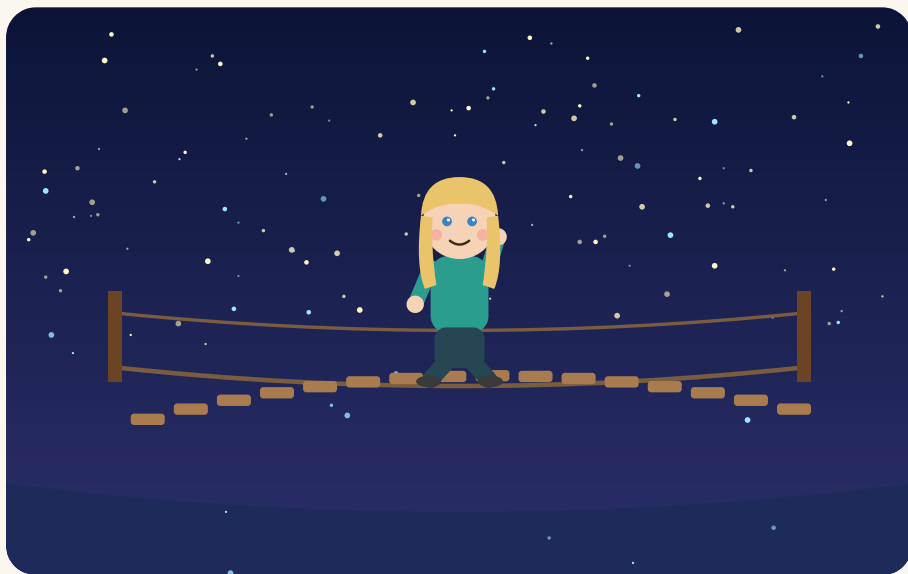
Ключ під подушкою гудів того вечора якось по-особливому: тихо, але урочисто, як чайник перед святом. Дверцята відчинилися одразу, з першого «тук». Під ногами зашелестіла тепла трава, запахло медом. Біля Місячної вежі, схожої на маяк, чекала сова Селена. Вона зовсім не спала й навіть не позіхала. «Ух-ху. Цей місяць найважчий, — сказала вона. — Він засвітиться, коли хтось покаже Країні, що таке дім». І простягла ліхтар — скляний, легкий і порожній. Усередині не було жодного вогника.

«Цей ліхтар горить не від сірників, — пояснила сова. — Він горить від спогадів. А проводити тебе прийшли всі». Ліхтар поки що був холодний, як склянка з водою. Першим прибіг Жаринка, маленький дракончик, який колись боявся темряви. У долоньках у нього була іскра. «Я все ще трішечки боюся темряви, — сказав він. — Але тепер знаю: я можу бути для когось світлом». Іскра стрибнула в ліхтар, і ліхтар засвітився.

Лисеня Рудик, що раніше говорив тільки пошепки, простягнув згорнутий папірець.

Це була мапа дороги додому, зі стежками й місточком. «Я сам намалював!» — сказав він голосно, без жодних «...». Усі обернулися, а Рудик навіть не сховав носа в хвіст. Робот Біп викотився зі списком «Що взяти в дорогу»: ліхтар, шкарпетки, мед. А останнім пунктом було ім'я — *Оксана*. «Це не факт, — сказав Біп. — Це почуття». Лампочки в нього на грудях порожевіли.

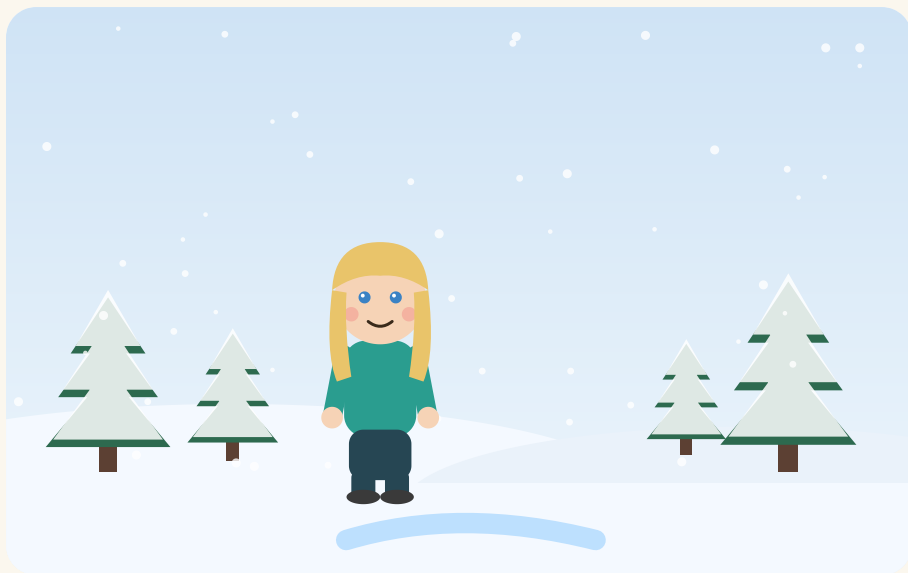

Тихенько підплив Пухлик — маленька кучерява хмаринка: «У мені сьогодні ясно, але з легким сумом. Тримай».

І віддав шматочок тіні, прохолодний, як другий бік подушки. «Знадобиться, коли всього забагато: надто яскраво й надто гучно». Восьминіг Отто простягнув перлину, яка співала, і сказав: «Вибачте». Усі завмерли. Чекали ще сім «вибачте», по одному на кожну руку. А він більше не перепрошував. Просто всміхався й зніяковіло випустив хмаринку чорнила, ніби почервонів.

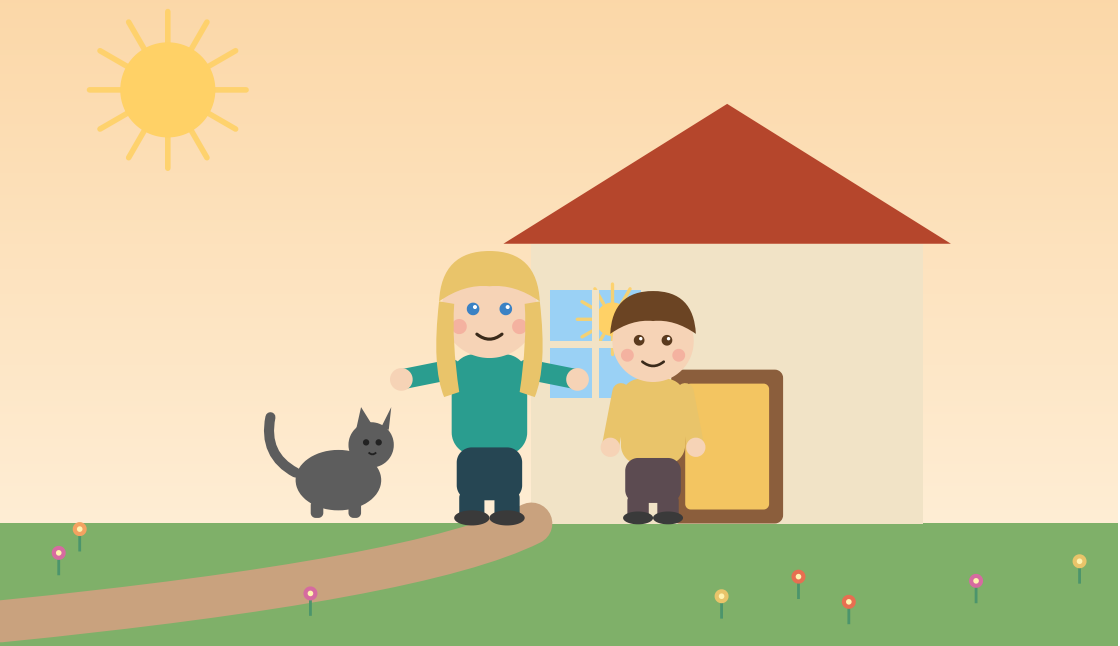
Бджілка Зузу принесла баночку з етикеткою «Мед для дороги додому». «З-знаменито! Усе записано!» Кіт-ліхтарник Мурчик віддав гніт для ліхтаря й сказав найкоротше: «Мр-р. Пора». Останньою примчала зайчиха Пушинка, найшвидший листоноша Країни. Вона простягла листа. У листі було всього три слова: «Ми тебе чекаємо». *Оксана* притиснула листа до піжами. Він був теплий, ніби його щойно тримали в руках. Дім — це там, де мене чекають.

Вони пішли всі разом. Через Шелесткий ліс, де листя шепотіло «до побачення».

Через луку, де трава м'яка, як килим. І до зоряної річки, де зорі пливли, як галушки в супі, й тихенько дзвеніли: «Дзелень». На мосту дув вітер. Усі трималися одне за одного — за лапи, за хвости й за щупальця. *Оксана* і Тарас міцно трималися за руки. «Раз, два, три — я йду!» — засміялася *Оксана*. Ці слова завжди допомагають, коли страшно. А зараз було просто весело.

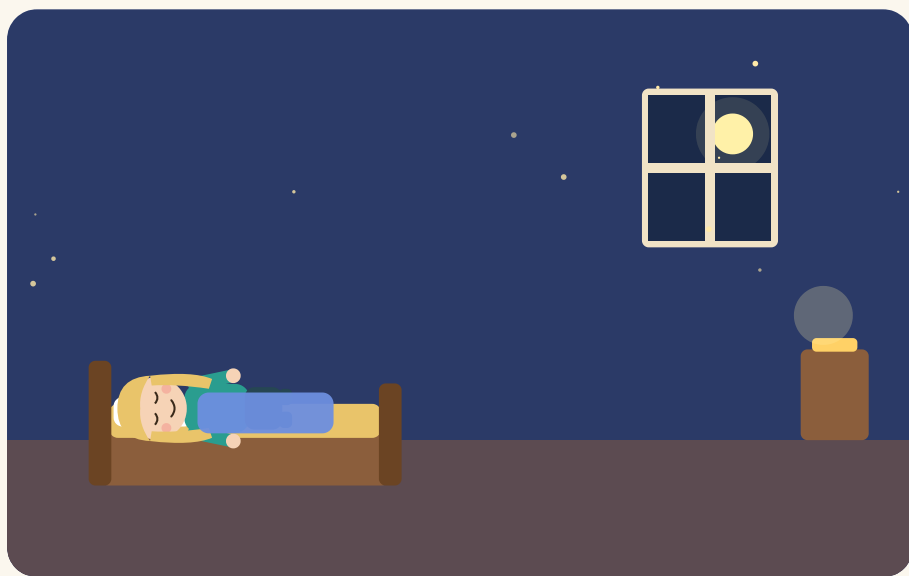
На тому березі налетіла буря. Вітер завив — у-у-ух! — і задмухав ліхтар. Стало темно, хоч очі заплющуй.

Оксана так і зробила: заплющила очі й почала згадувати. Свое ліжко й прохолодний бік подушки. Полчку на підвіконні, де світяться маленькі скарби. Ключ, який гуде «м-м-м». Запах свого рушника після ванни. Як Мурчик зустрічає біля дверей. З кожним спогадом ліхтар розгорявся яскравіше: спершу блимнув, потім засвітився рівно, потім яскраво. І буря здалася.

Коли *Оксана* розплющила очі, посеред Країни стояв дім. Її власний дім, з її вікном і її фіранкою. Вікна світилися.

З дверей пахло вечерею і чимось дуже знайомим. На ґанку горіло світло, а біля дверей стояли ті, хто її любить. Це було диво — і зовсім не дивно. «Ух-ху. Це не ти прийшла додому, — сказала сова Селена. — Це дім прийшов по тебе». У небі продзвеніло: «Дзинь!» Горить дванадцятий місяць! А разом із ним засяяли всі дванадцять — колом, як годинник, що показує «додому».

Сова Селена віддала ключ. «Назовсім. Дверцята відчиняються в обидва боки. Вони завжди так уміли».

«Я ж теж у тебе вчилася», — додала вона. Друзі помахали: «До зустрічі!» Не «прощавай», а саме «до зустрічі». Отто махав усіма вісьмома руками й не перепросив жодного разу. *Оксана* прокинулася у своєму ліжку. Ключ лежав на подушці, теплий. На поличці світилося все одразу. Ціла країна друзів — за одними маленькими дверцятами.

Кінець

ДУМКА НА НІЧ

Дім — це ті, хто тебе любить, у будь-якому куточку світу.

ПИТАННЯ НА НІЧ

Кого б ти згадала, щоб знову засвітити свій ліхтар?

На добраніч, *Оксано!*

Цю книгу створено спеціально для Оксани